

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravištvu prejemani:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izbija vank dan zvečer izvenšči modelje in praznike.
Inserati veljajo: peterostopna petič vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin.
Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplaatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 88.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 30—
pol leta 13—	pol leta 13—
četrt leta 6-50	četrt leta 6-50
na mesec 2-30	na mesec 2-30

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.

Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Uspehi avstrijske politike.

Avstrijski minister zunanjih del grof Berchtold, velja danes po vsi širni avstrijsko - ogrski monarhiji za moža, ki nima absolutno nobenih zmožnosti za svoj važni urad in je v vsi ti dolgi dobi balkanske krize dosegel same neuspehe. V nemških listih ga kruto napadajo in zasmehujejo in mu s kolom namigujejo, naj čimprej zapusti svoje mesto.

Na nevarnost, da se bo to smatralo za paradokso, si dovoljujejo izreči mnenje, da vsi ti napadi na grofa Berchtolda niso tako utemeljeni, kakor bi kdo sodil na prvi pogled. Korakajoč od neuspeha do neuspeha je grof Berchtold vendar dosegel uspeh in manevriral tako, da je ohranil monarhijo mir — četudi velja več sto milijonov kron — in je ni zapletel v vojno, ki bi bila veljala še dosti več sto milijonov denarja, ogromno mnogo človeške krvi in ki bi bila kdo ve kako končala... Nismo bili nikdar prijatelji politike, ki jo je delal grof Berchtold na Balkanu, ne samo ker je bila vse skoz protislovanska, nego tudi zato, ker je njen cilj, pridobiti prijateljstvo balkanskih držav, stal v direktnem nasprotju s sredstvi, katerih se je posluževal grof Berchtold, a vendar mu ni odrekati zasluge, da se je ohranil mir. Kdaj bi že pokali topovi in tekla kri, če bi se grof Berchtold ne bil upiral vplivom tistih neodgovornih krogov, ki so hoteli vojsko zaradi vojske, ki so hoteli vojsko na vsak način in za vsako ceno. In teh je bilo dovolj in njih prizadevanje je bilo nad vse vehementno. Treba je le uvaževati, kako nevoljni so ti Ajaksi sedaj, ko je črnogorski kralj Nikola prečrtal njih račune s tem, da je Skader dal na razpolaganje velesilam. Uvidevši, da Rusija in Francija zaradi Skadra nečeta vojske, se je kralj Nikola uklonil velesilam in je s tem razočaral in v jezo spravil vso tisto kamarilo, ki je hotela vojsko na vsak način. »Lidové Noviny« poročajo, da je eden teh visokostojnih hujšakcev teden dni pred kralja Nikole izjavo, da je Skader velesilam na razpolaganje, izrekel: Jaz se

bojim, da bo Nikola v zadnjem trenutku odnehal. To govori dovolj.

Dolga in izdatna je vrsta neuspehov, ki jih je avstrijska politika dosegla v balkanski krizi. Serijo je — tako upamo — zaključil neuspeh, ki ga je doživel načrt zaradi okupacije Albanije. Včerajšnja »Information« javlja z debelimi črkami: »Wie wir erfahren, ist die bewaffnete Aktion in Albanien gänzlich fallen gelassen worden; wir werden im vollsten Einverständnis mit Italien die weiteren dortigen Ereignisse abwarten und vorderhand keinerlei directe Ingerenz auf die Schicksale des Landes nehmen.« Tako je torej tudi ta veliki načrt, razdeliti Albanijo med Avstrijo in med Italijo padel v vodo. Odpor tripelemente je pač preplašil Italijo in tako ni preostalo nič drugega, kakor odnehati. V obče se je sodilo, da do okupacije zagradelji ni prišlo, ker bi bilo Jadransko morje zaprto in bi bila Avstrija vojaško silno oslabiljena, če bi prišla južna Albanija z Valono vred v roke Italije. Ta trditve je šla po vseh listih, a da ta okolščina ni bila odločilna, kaže »Frankfurter Zeitung«, ki ima z dunajskimi uradnimi krogi dobre zveze. Rečeni list poroča, da je zunanje ministrstvo zahtevalo od uprave avstrijske mornarice, naj to pove svoje mnenje in mornarična uprava se je izrekla za dogovor z Italijo in za prepustitev Valone Italijanom. Mornarična uprava stoji na stališču, da so morske ožine izgubile svoj pomorsko - strateški pomen in da odločuje samo število ladij in topov. Iz tega je spoznati, da ni v Valoni sami iskati vzroka, da ni prišlo do okupacije in razdelitve Albanije, kajti mornarična uprava pravi sama, da bi z okupacijo severne Albanije dobila Avstrija mogočno pozicijo zoper Srbijo, ki popolnoma odtehta Valono, marveč da so drugi ne vojaški nagibi povzročili, da je bil prvotni namen opuščan.

Pot, po kateri je hodila avstrijska politika v balkanski krizi, je posuta z neuspehi. Edino, na kar se more sklicevati grof Berchtold je, da se je vzlic vsemu ohranil mir. Plačan je pa drago: plačan je z ogromnimi milijoni gotovega denarja, plačan z velikimi izgubami na-

rodno - gospodarskega značaja in z izgubami na simpatijah po vsem svetu. Antipatije proti Avstriji na Francoskem in na Angleškem niso bile nikoli take, kakor se zdaj, napačnost z Rusijo je večja, kakor kadarkoli. Nemčija je postala hladna in samo se izkorišča Avstrijo. Italija se veseli, da je spretno igrala vlogo dvoreznega noža in pomagala Avstriji tako, da je padel nanjo ves odij, a kako mislijo in čutilo na Balkanu, si je lahko predstavljati. Žalostni so ti uspehi avstrijske politike in občutili jih bomo še dolgo, če se sčasoma ne izcimi iz njih še kaj hujega.

Med vojno in mirom.

Albanski statut.

Današnja konferenca veleposlanikov se bo baje pečala z osnutkom albanskega statuta, ki ga predloži Avstrija in Italija. Na Dunaju zatrjujejo, da so velesile svoj čas naročile Avstriji in Italiji, kot najbolj interesiranim državam, da naj izdelata ta statut. Kakor poroča sedaj »Neue Freie Presse« baje iz zelo zanesljivega vira, ima ta statut v bistvu sledeče točke:

1. Najvažnejše vprašanje in predpogoj organizacije nove države je predvsem **narodno orožništvo**, ki naj tvori jedro nove države. Ker imajo Albanci sedaj prav malo evropsko izvežban. častnikov, bodo morale tuje države poslati tja svoje orožniške častnike. Vprašanje, katera država naj pošlje te častnike, še ni rešeno. Mogoče je, da bo pripadla ta naloga Avstro - Ogrski in Italiji (interesne sfere) ali pa jih bodo poslane majhne nevtralne države Švica, Belgija in Švedska. O tem bo odločala konferenca veleposlanikov. — »Neue Freie Presse« že pletira za avstrijske in italijanske častnike, češ, Albanci znajo italijansko.

2. Obenem se mora rešiti **financijsko vprašanje**. Tako orožništvo je mogoče ustvariti samo, če je na razpolago potrebna glavica. Ker pa Albanija nima sedaj prav nobenega denarja, morajo velesile pred vsem skrbeti za to, da dobi Albanija gotov fond. Tak fond pa je mogoče ustanoviti samo, če se da novi državi **posojilo**.

To posojilo bosta dali ali Avstro-Ogrska in Italija v tej obliki, da bosta dali predum na dohodke, ki jih je morda pričakovati, ali pa bo **posojilo mednarodno ter bosta Avstrija in Italija to posojilo garantirali**. Zdi se pa, da bosta morali Avstrija in Italija sami urediti to finacijsko vprašanje, ker bodo druge velesile najbrže izjavile, da nimajo na tej ureditvi nobenega interesa.

Da se odpre novi državi vir dohodkov, bo treba pred vsem urediti **davčno službo**. To vprašanje je eno najtežavnejših in najbolj nevarnih v celem kompleksu. Ze turški vladi je bilo vedno skrajno težko iz Albanije dobivati davke in mnogo krvavih bojov je izbruhnilo ravno zaradi davkov. Dosedanja oblika davkov v Albaniji je bila popolnoma srednjeveška, ki jo je moral plačati kmet begu. Vprašanje davčne službe bo delalo tedaj velike teškoče.

Vprašanje pa je, če bodo velesile, ki so tako splendide napravile Albaniji, enako splendide napravile drugim balkanskim državam. Vprašati je treba, kaj bo z ono kvoto turškega državnega dolga, ki bi pripadal Albaniji. Ali bosta morali Avstrija in Italija prevzeti garancijo tudi za ta del turškega državnega dolga? Kot avstrijski patrijotje bi morali reči: Hvala lepa! In če bo Avstrija udeležena pri posojilu Albaniji, bodo rekli Albanci: Hvala lepa! Komedija se začne potem iznova. Če bo hotela londonska konferenca misliti, bo prišla do spoznanja, da tako ne gre.

3. **Pravosodstvo**. Predlog se drži nekako načrta, kakršno je pravosodstvo v Egiptu. Ustanove naj se sodni dvori, ki bodo kompetentni samo za procese med domačini, sodni dvori in sicer konzularna sodišča za procese med domačini in tujci ali med tujci samimi. Kot prizivno sodišče bo fungiralo mednarodno sodišče. Pravica tedaj v Albaniji ne bo smela imeti zavezanih oči.

4. **Šole**. Ali se bodo morali učiti Albanci v šolah nemščine, še ni znano, pa je skoro gotovo. Italijanščine pa se bodo učili. Kaj jim bo več pomagalo, o tem ni dvoma in da bo vsled tega Italija pridobivala na ugledu, je jasno.

5. **Zgraditi bo treba ceste, pristanišča, železnice**. Najvažnejša je

železnica, ki bo morala iti od Jadranskega morja do nekdanjih turških železnic. — »Neue Freie Presse« ima pripravljeni že dve progii. Ena gre iz Valone v Monastir, druga iz Drača v Skopje in od tod eventualno (ker je to že srbska zemlja) čez Kumanovo v Kjustendil, kjer se priklapi bolgarskemu omrežju. Vidi se, da hoče »Neue Freie Presse« tako potisniti na stran Srbijo, toda račun se ne dela nikdar brez krčmarja. Železnica, ki bi šla podolgem skozi Albanijo, bi se gradila pozneje. Šla bi iz Skadra po dolini Črnege Drina.

To so točke, ki seveda nimajo še nobenega praktičnega pomena, dokler niso našle svojega potrdila na konferenci veleposlanikov. Potem pa se bo brez dvoma pokazalo, da bo šlo vse narobe in trpele bodo le one države, ki so se silile v ospredje. Ostalim velesilam bo to prav, kaj pa bodo rekli prebivalci teh držav, je drugo vprašanje.

O Esad paši, Skadru in Črni gori se je zadnje dni že toliko lagalo, da ne škoduje prav nič, če navedemo še par prav značilnih laži. Tako prihaja z **Dunaja** brzojavka, da je Suraja beg Vlora, ki je zadnje dni obiskal svojega svaka Esad pašo v Valoni, sporočil nekemu poročevalcu »Neue Freie Presse«, da mu je Esad paša povedal, da je moral Skader predati, ker mu je vojaštvo gladu umiralo. Dan za dnevom je umrlo 40 mož, en da celo 120 mož. Črna gora je hotela spraviti Evropo v zmedo in je hotela, da bi Evropa mislila, da se proklamira Esad paša za kralja Albanije, vsled česar bi Evropa ne imela nobenega interesa na tem, da bi ostal Skader albanski. Esad paša pa ni imel namena to storiti. Sprejel je predloge kralja Nikolaja le, da je dosegel, da je mogel s 24.000 vojaki, orožjem in topovi zapustiti Skader. Esad paša je brzojavil baje tudi velikemu vezirju, da pričakuje njegova povelja ter je izjavil konzuloma Avstro - Ogrske in Italije, da jima je na razpolago.

Iz Rima poročajo, da se je Esad paša s častno besedo zavezal, da pripelje svoje turške čete na obal Jadranskega morja, kjer se bodo lahko vkrcale, albanske čete pa bo odpustil domov, ali pa jih dal na razpolago albanski vladi. Vplivni Albanci

LISTEK.

Mladost.

A. B.:

Kaj je mladost?
Mesto odgovora vam povem veselo zgodbo treh mladeničev.

Vladimir, Joža in Pavel so se vračali iz vinograda, vsi židane volje.

Križ na cerkvi sv. Vida na hribu se je lesketal, kakor da bi bil iz rumenega zlata, sonce se je poslavljalo od topliške doline in tonilo za črmošnjiške hribe. Jeseni je bilo in črički so prepevali ob potu v travi.

Vladimir, Joža in Pavel so se vračali domov...

Pa je začel Pavel, najmlajši med njimi:

»Lep večer je nocoj. In meni je dobro, tako dobro...«
Tako je dejal, ker je imel pravico do te besede: bil je šestosolec. Resno je dejal, možko izgovoril, a Joža se je vseeno zakrohotal:

»Ali ga vidiš junaka, ki mu kaže ob vsaki besedi ideal iz ust?«
Ustavil je Vladimira, ga prijel za roko in kazal na Pavla. »Ali ga vidiš

junaka? Seveda ti je dobro, tepec, kaj pa mar hočeš še? Ampak meni tudi lep večer in pijanost, ki si je ti poln, ne pomagata!«

Beda in glad sta zapustila v Joževi duši temne spomine; s težavo je prestradal osem šol...

»Pa kaj,« je nadaljeval; »nič zato. Svet se bo še tresel nekoč in zemlja bo bobnela. In tedaj bo dan, jasen in vroč, ne pa tak sentimentalno - melanholičen večer, ti adut.«

»Kaj pa misliš, veličanstvo?« je porogljivo vprašal Vladimir. Bil je najstarejši od vseh in najbolj židane volje. »General kavalarije ali artilerije? Ker drugače se zemlja ne bo tresla!«

»Osel!«

»Kdo?«

»Ti seveda ne, marveč jaz! — Zemlja se bo tresla in strele bodo švigale in tedaj — Joža je zamežiknil, razprostrl roke in zakrilil po zraku — »in tedaj bo po končanem delu napočil večer, ki bo stokrat, tisočkrat lepši, kakor je današnji. Tisti večer — pomni Pavel! — bom prišel k tebi; ne bom potkal na duri, ne si obrisal črevljev, niti se opravičil zaradi pozne ure; udril bom v sobo, te objel in zaklical: Lep večer je nocoj! In meni je dobro, tako dobro...«

»In kdaj bo to?«

Mesto Jože je odgovoril Vladimir:

»Danes ne, jutri tudi ne, pojutrišnjem tudi še ne, — kaj me briga potem vse to!«

»Materialist!«

»Materialist gori, materialist dobi, ti si sanjač, Joža, jaz sem pa realist; realist biti se pravi realno misliti in realno misliti se pravi še — praktično delati!«

»Bravo! Vsa čast!« je ironično zaklical Joža in se odkril; »to je filozofija življenja!«

»To je življenje filozofije!« je popravil Pavel.

Vladimir pa je prijel Jožo čez pas in zapela sta skupaj pesem od visokih gora in rajskih ptičic bujnopisanih in od dišečih rožic, da je odmevalo po gozdu. Vladimir je postajal bolj in bolj melanholičen in ko je bilo pesmi že davno konec, je izpregovoril kakor sam zase:

»Filozofija... ideal... kako smešno! Kako neumno! Vprašajte mene, jaz vem to in poznam svet. Imel sem dekleta, ker sem bil norec. Verjel sem ji, ker me je varala. Če bi me ne, ji morda ne bi. Verjel sem njenim obljubam in prisegam, ker so bile lažnjive. Če bi bile resnične, jim morda ne bi. Pa je že tako... In to je naša usoda. Vseeno: ti, ti si me varala. Tisti idealni punček, ki je tako srčkano govoril in tako nedolžno koketiral... Ali vesta, prijatelj, kakšen je bil konec? Pisala mi je: klet

bi tisto pero, ki je pisalo. Da naj pozabim nanjo, da je bilo vse igrača... da so to le šale otrok, razposajenih in lahkomišelnih... Tako je pisala. Pa je bilo konec gladije, konec sanj. Njo, ki sem jo povzdignil v rajske višave, kjer ni blata in cunj, kjer je sama luč, kjer ni nesrečne domovine...«

»Ali ga čuješ?« Joža je dregnil Pavla s komolcem. »Sedaj je domovina na vrsti; bogve, kaj še pride.«

Vladimir pa je govoril dalje in se razvnel čimdalje bolj. Pozabil je na realnost, zemlja mu je izginila pod nogami; z levico je grabil zvezde, z desnico tolkel po rimski cesti. Z glavo pa se je dotaknil meseca.

Ali zgodilo se je, da se je zaletel v drevo ob potu in padel iz nebes na zemljo. Odkočil je kakor pičen, trčil v Jožo in pobožal Pavla. Reče: je zastokal, Joža se je zasmel. Vladimir pa je prav nekrščansko zaklel.

»Oj ti dekle nesrečno!«

Pavlu pa je šinilo v glavo:

»Glej, Vladimir, ti si tudi idealist!«

Vladimir je zaklel na potenco:

»Tepec!«

Držaje se za roke, so se prismetali vsi trije domov.

Minilo je nekaj let. Topliška dolina se ni izpremenila; še vedno je stalo sivo zidovje cerkve sv. Vida na

hribu in Krka se je še vedno enako leno valila dalje.

Jeseni je bilo. Črički so prepevali v travi pokraj pota in sonce je tonilo za črmošnjiške hribe.

Joža in Pavel sta se vračala iz vinograda domov. Pela sta in se smejala, oba židane volje. Tedaj se je spomnil Pavel:

»Pozdrav ti, pobratim Vladimir, na poti življenja!«

»Naj ti tekne vsakdanji kruh!« je pristavil Joža.

In zapela sta pesem v spomin prijatelju v daljavi. —

Ali minilo je tudi to. Le dolina je ostala vedno ista, neizpremenjena, kakor nekdaj.

Jesen... črički ob potu... sonce tone za črmošnjiške hribe.

Iz vinograda se je vračal Pavel sam.

Vesel in židane volje.

Pa se je spomnil nekdanjih dni in veselih tovarišev:

»Pozdrav vama, brata, s poti vesolja! Naj bo tako vama na poti življenja!«

Po dolini je donela Pavlova pesem.

Kaj si mladost?

Vesel intermezzo na pusti poti življenja.

baje posredujejo, da bi Esad pašo pridobili za albansko stvar. Esad paša ima baje 10.000 albanskih rezervistov, ki bi lahko tvorili jedro bodoče albanske vojske.

Popolnoma pravilno pripominja »Pester Lloyd«, da je sedaj prvo vprašanje, kaj naj se zgodi s četami Esad paše in Džavid paše. Važno je, da želi Turčija, da se odpuste ti vojski. Sedaj pa se začne zopet smešno poglavje, ki ga pred par dnevi sami nismo resno napisali, izkazalo pa se je, da še tako velika smešnost v sedanjih časih ni dosti smešna.

Z Dunaja namreč poroča »Allgemeine Zeitung«, da izve iz posebnega vira v Londonu, da je Grška obljubila, da ne bo napadala transportnih ladij s turškimi četami Esad paše in Džavid paše kljub temu, da vojna traja naprej. Grška vlada zahteva samo, da se turško vojaštvo le polagoma odpošilja ter je celo pripravljena dati na razpolago, seveda proti plačilu, svoje transportne ladje.

Zavezniki.

Kakor znano, vlada med Zavezniki huda napetost. Zlasti je stopila zadnje dni v ospredje napetost med Bolgarsko in Srbijo. Tozadevno sta imela te dni vodja bolgarskih socializmov Sakafov in vodja srbskih socialnih demokratov Lapčević konferenco, da se dogovorita glede skupne akcije, ki naj bi preprečila srbsko-bolgarsko vojno. Pogajanja so ostala brezuspešna.

Poročali pa smo tudi že, da sta bolgarska in srbska vlada oficijalno sporočili ruski vladi, da bosta apelirali v smislu medsebojne pogodbe v slučaju prevelikih naporov na Rusijo, da razsodi v sporu. »Rječ« pravi, da je ruska vlada odgovorila, da sprejme razsodišče pod pogojem, da priznata oba dela sklepe tega razsodišča. Bolgarska vlada je baje takoj odgovorila, da sprejme to razsodišče in enak odgovor je pričakovati tudi od Srbije. Medtem prihajajo iz Belgrade vesti, da sta se Srbija in Bolgarska principijalno že sporazumeli glede bolgarsko - srbske meje.

Tudi med Bolgarsko in Grško je vladala huda napetost. O teh spornih vprašanjih sta konferirala bolgarski ministri predsednik Gešov in grški poslanik Banos, da najdeta sporazum v vseh prepornih vprašanjih. Banos je baje zatrdil Gešovu, da med Grško in Srbijo ne obstoja nobena pogodba, ki bi imela ost proti Bolgarski.

»Novoje Vremja« je izvedela, kakor zatrjuje »Vossische Zeitung« iz zelo zanesljivega vira, da se med Srbijo in Črno goro sklene v najkrajšem času realna unija.

Finančna likvidacija balkanske vojne.

Uredništvo »Ruskega Slova« je prosilo slavnega francoskega narodno - gospodarskega pisatelja Raimonda Recula za mnenje o vprašanju vojne kontribucije. Pisatelj se je o tem vprašanju predvsem informiral pri francoskem zunanjem ministru Pichonu. In ta je izjavil: »Francija se bo udeležila finančne konference, ki bo v kratkem sklicana v Parizu. Njeni delegati pojdejo tja, ne da bi prej kaj sklenili. Skrbeli bodo, da se bo vprašanje mirnim potom rešilo tako, da ne bo z rešitvijo oškodovana niti Turčija, niti balkanski zavezniki. Razumljivo je, da smo dolžni brigati se za to, da bi bile turške finance kar najbolj urejene in da bi zavarovali interese onih Francozov, ki imajo turške državne oblige. Obenem moramo pa dati vsa neizogibna sredstva za razvoj mladih balkanskih narodov, ki so podali tako znamenite dokaze o svoji energiji, o svoji sposobnosti in o svoji življenjski sili.«

Ta izjava francoskega ministra natančno označuje stališče, kakršno bo Francija na teh konferencah zavzela.

Do zdaj sta dve sporni mnenji o finančni likvidaciji vojne. Balkanski zavezniki, ki jih podpira Rusija, izjavljajo, da imajo pravico do vojne odškodnine, ki jo neizogibno potrebujejo in do katere imajo pravico.

Nemčija, Avstrija in Anglija pa zopet izjavljajo: »Smo odločno proti plačanju kakršnekoli vojne odškodnine od strani Turčije, ker bi to popolnoma izpodkopalo turške finance in ker bi to onemogočilo Turčiji, izpolniti svoje prejšnje finančne obveznosti.«

Francija bo posredovala, ona se pobriga za to, da najde tako kombinacijo, ki ji zedinila obe sporni mnenji. Francoski interesi v Turčiji so neizmerno veliki. V Turčiji je danes naloženih dve milijardi investicij štirideset milijonov francoskega denarja in sicer kot posojilo ena milijarda šeststideset milijonov frankov, v železnih tristoletnih

demdeset milijonov frankov in v raznih drugih podjetjih stoainpetdeset milijonov frankov.

Nemčija ima v Turčiji samo polovico te vsote, okoli eno milijardo in 261 milijonov frankov.

Se manj denarja ima tam naloženega Anglija, kakih 399 milijonov frankov.

Naravno je, da se mora pri teh okoliščinah Francija brigati za bodoči finančni položaj Turčije. Nihče ji torej ne bo mogel za zlo vzeti njenega stališča v finančni komisiji.

Takoj po prvih zmagah zaveznikov, ko je bilo jasno, da izgubi Turčija, če ne vse, pa gotovo velik del svojega ozemlja v Evropi, se je morala francoska vlada pečati z vprašanjem, kako bodo vplivale te okoliščine na turški državni dolg.

Balkanski zavezniki so se začutili v stanju človeka, kateremu je pripadla velika dedščina. Če sprejme aktiva dedščine, se ne more odreči njenim pasivom. Če začne obvladovati nova bogastva in nove dežele, tedaj mora prevzeti tudi tozadevni del obveznosti, ki so breme tega bogastva in dežel.

Francija stoji na tem, da se sprejme ta princip, kateremu sicer ni nihče ugovarjal. Diplomacija zatrjuje, da bo Turčija, izgubivši vse evropske provincije, oproščena velikega bremena, ki jo tlačijo, in da jo čaka v Aziji plodono delo in sijajna bodočnost. Francija pa je že sama na sebi skusila, kako je nevarno za človeka, opirati se na trditve diplomatov. Mnogo ljudi dvomi o tem, je li mogoče tudi udeležiti ono baje-slovno perspektivo o azijski Turčiji.

Zakaj bi se ne dalo trdit, da čaka Turčija v Aziji isti neuspeh, kakor ga je imela v Evropi? Človek bi moral verovati v čudeže, da bi na nekaj čarovniški način mogli izgniti vsi činitelji brezmočja, propadanja, desorganizacije, z eno besedo vse to, kar je privedlo Turčijo v njen sedanjí položaj. Prej se lahko pričakuje, da pride enkrat tudi do delitve azijske Turčije. In tedaj bi se zopet pojavilo vprašanje o usodi turškega državnega dolga. In velike važnosti je, da bi tedaj novi dediči Turčije ne mogli učenati interesov francoskih in angleških imetnikov turških državnih obligacij. Zato ne sme že danes biti ustvarjen precedent negativnega zmisla. Turške državne oblige ne smejo postati navadne brezocene papirnatne cunje.

Že novembra 1912 so v francoskem zunanjem ministertvu ustanovili posebno komisijo, ki se je bavila z razdelitvijo dela turškega državnega dolga na zmagovite zaveznike. Princip njenega dela je bila proporcionalnost dohodkov, ki jih je imela Turčija iz svojih evropskih provincij. Evropski vilajeti so dajali Turčiji 21 odstotkov vseh njenih dohodkov.

Koncem meseca septembra 1912 je znašal ves konsolidirani dolg 15 milijonov turških lir. Če računamo eno liro z 227 franka, tedaj znaša ves ta dolg: 3 milijarde in 300 milijonov frankov. Od tega mora na Balkanske zaveznike pripasti okoli 600 milijonov frankov.

Nekateri turški dolgovci so pod upravo takozvane administracije turškega državnega dolga, ki zbira dohodke od soli, tobaka, ribolova, svile, alkoholnih pijač, poštinih znamk itd. Ti dohodki so vedno izkazovali prebitke in Turčija je tudi na prebitke delala nove dolgove.

Ti prebitki bodo zdaj v rokah zaveznikov. In s tem prebitki se mora računati pri razdelitvi državnega dolga turškega njenim dedičem — balkanskim zaveznikom.

Kako je bilo v Skadru in kako je sedaj?

(Dopis.)

Skader sedaj ni več to, kar je bil nekoč. To je bolnik, ki je okrevaj od težke bolezni, in ga znanci sedaj komaj morejo spoznati.

Skader je izstradan, na pol razrušen, v njem je prenehala trgovina, prenehala je življenje.

Kadar stopate po ulicah Skadra, ne vidite ravno mnogo ruševin in podrtij. Vsaj od zunanje. Toda če stopite v hiše, potem šele vidite, koliko je prebivalstvo trpelo od bombardiranja.

Menda je ni hiše, ki bi ne bila poškodovana. Ko se je pričel bombardma, so prebivalci bežali v kleti in cerkve. Toda izkazalo se je, da tudi cerkve ne dajejo zadostnega zavetišča. V stalnem strahu in v popolni obupnosti so prebivalci živeli polnih šest mesecev.

Srbi so mnogo pretrpeli s strani katoliških Arnavtov.

Češče od bomb so dohajali le-ti v njihove hiše in zahtevali: »daj, prodaj! Natanko vemo, da imate skrita živila, dajte, razdelite jih!«

Sedaj hočejo katoliški Arnavti dokazati, kakor da bi bili oni največ trpeli od bombardiranja.

Njihovi menihi franciskani in jezuiti, njihove nune kažejo z največjim uživanjem tudi najmanjše škode, ki so jo povzročile bombe na njihovih cerkvah in zavodih.

Vse to je bilo fotografirano in v najkrajšem času bodo slike o »strašno poškodovanih cerkvah in zavodih« preplavile ves svet.

Franciskanska cerkev je menda znotraj najbolj trpela. Tudi glavna katoliška katedrala je poškodovana. Na pravoslavno veliko soboto je katoliški nadškof Seregi opravil božjo službo ob vratih pod šotorom.

Toda razrušene niso samo katoliške cerkve in hiše. Bombardma je bil namreč splošen. Tudi v našo pravoslavno cerkev sta udarili dve granati. Granate so zadele tudi črnogorsko državno poslopje, kjer je bil namrečen črnogorski konzulat.

V ruski konzulat je padlo 5 granat velikega kalibra, da ne govorim o šrapnelih. Ruski konzul Miller je zbral v veži konzularnega poslopja celo zbirko granat in šrapnelov, ki so prileteli na hišo. Granate so mu razrušile salon, hodnik in spalno sobo.

Ena granata v zbirki izvira iz oblegovanega topa. Črnogorci so imeli samo dva oblegovalna topova: enega jim je podarila Rusija, enega pa Italija. Ko mi je ruski konzul kazal to granato, je pripomnil: »Včeraj je bil pri meni general Janko Vukotić. Ko sem mu pokazal granato, mi je zatrjeval, da granata ni iz ruskega, marveč iz italijanskega topa. No, pa to je slaba tolažba za me, da se ni streljalo na me z ruskim, marveč z italijanskim topom.«

Tudi na avstro-ogrski konzulat so padle tri granate.

Kdorkoli si sedaj ogleda Skader, mora priznati, da je bombardiranje bilo splošno.

V onih ozkih ulicah ni bilo niti mogoče računati s poedinimi hišami. Katoliška katedrala z okolice je bila z Bardanjola in Taraboša najbolj izpostavljena ognju. Če bi bili Črnogorci ta prostor nalašč bombardirali, bi ne bil ostal niti kamen na kamnu.

Koliko šteje Skader ljudi? Tega nihče ne ve. Nekateri zatrjujejo, da šteje 30.000 duš, drugi pa pravijo, da je prebivalcev 80.000. Osebe, pri katerih sem se informiral in ki so gotovo najbolj poučene, so mnenja, da ima Skader 50.000 prebivalcev.

Od teh jih je dve tretjini mohamedancev, a ena tretjina katoliških Arnavtov. Naših je razmeroma malo.

Arnavti katoliki se dele v tri struje: eni so za Avstrijo, drugi za Italijo, tretji pa za neodvisno Albanijo.

V novejšem času pridobiva, kakor zatrjujejo, Italija vedno več tal. Preje je bil papež odkrito za Avstro-Ogrsko in katoliškim otrokom je bilo prepovedano obiskovati italijanske šole.

Pred kakimi 7 ali 8 leti je bila ta prepoved razveljavljena in od tistega časa vidno napreduje italijanska propaganda.

Italijanska propaganda je močnejša med prostim narodom, avstrijska propaganda pa je silnejša med duhovščino in razumnostvom.

Padec Skadra je v mnogih ozirih povzročil preokret. Mir in red, ki vlada sedaj v mestu, obilna pomoč črnogorska in junaštvo črnogorsko, vse to je v prebivalstvu rodilo pričanje, da Kara-dag (Črna gora) ni tako neznatna, kakor se je to prej mislilo.

Jaša Tomić v »Srb. R.«

Štajersko.

Na naslov c. kr. deželnega finančnega ravnateljstva v Gradcu. Kakor se nam zdi, je visoko c. kr. dež. finančno ravnateljstvo popolnoma pozabilo na svojega dičnega davčnega kontrolorja Kankowskega v Brežicah, čeravno smo ga večkrat opozorili na čine tega nadutega nemškega nacionalca, osobito, ko se je udeležil turnarskega izleta v Trbovlje. Njegovi tovariši so takrat iz vlaka na mirne Slovence streljali. Kako vlogo je igral pri tem streljanju Kankowski, ni bilo prav pojasnjeno. Pa od tistega časa je že dosti vode steklo po Savi, in slavno ravnateljstvo spi spanje pravičnega naprej. Sedaj spet kroži po mestu govorica, da se je ta pangerman tako ponesrečil pri nekem pretepu s svojim najboljšimi prijatelji, da si je pri tej tekmi zlomil nogo, ter mora sedaj čuvati posteljo. Bi li ne sodilo, če bi ravnateljstvo tega vročokrvneža dalo kam v »gornje kraje«, da si malo ohladi svoje razburjene živce? Kajti to je že sedaj tretji slučaj pretepa-

nja, o katerem bo imela spet sodnija posla in končni rezultat cele afere bo spet: »Ein strammdeutscher Ausgleich« in gospod kontrolor pa sedi mirno v zavetju, ne da bi se ga poklicalo na odgovor. Ali imajo pri c. kr. dež. finančnem ravnateljstvu za postopanje z uradniki dvojno mero?

Iz Vranskega. Odkar smo prijeli Govediča nekoliko za ušesa, stika naša nemščursko - orožniška družba vedno svoje glave skupaj. Le naj! Povemo le toliko, da homo vsak najmanjši poskus njih drznosti kaznovati precej občutno. Če nas je ta družba dozdaj zmerjala z bando, pakajo, sodro in uševci, nas od zdaj naprej ne bo več. Govedič je tudi mislil, da dobi slovenske obrtnike na svoje limanice. Toda naši obrtniki so toliko zavedni, da se bodo lepo zahvalili za bando, uševce itd. Oni že sami vedo, kaj jim je storiti in ne potrebujejo nobenega jerobstva, najmanj pa Govedičevega.

Središče. Kot častna člana olepševalnega društva sta bila imenovana za zaslug, pridobljene v odseku za razsvetljavo trga, gg. Kolarič Iv. in Zidarič Jožef.

Za spomenik pokojnemu učitelju Cvetku Trafeniku smo dobili doslej sledeče prispevke: G. Josip Trafenik v Mariboru 50 K. Neimenovana v Ljubljani 50 K. Sl. Učiteljstvo v Sv. Lovrencu v Slov. gorah 7 K. G. Terezija Ogrižkova v Sv. Križu 5 K. G. Božidar Stifter, profesor v Kalugi 5 K. Sošolec trpin v Ljubljani 2 K. G. Urlep Franc, oficijal v Ljubljani 2 K. Skupaj 121 K. Iskrena hvala! Ker pa ta vsota nikakor ne zadostuje, prosimo posebno slavno učiteljstvo, da pošlje prispevke in tako pokaže v kakšnem spominu mu je ostala nesrečna žrtev! Opomba: Prispevke sprejema: Simon Sekirnik, nadučitelj v Gaberju pri Rogatcu.

Iz Maribora. V nedeljo 4. majnika je »Glasbeno društvo« otvorilo sezono poletnih koncertov, koncert je bil namenjen na vrtu, toda radi neprijaznega vremena se je vršil v gostilniških prostorih. Spored je bil raznovrsten, pri vseh proizvajanjih je bilo čuti toliko točnosti, koje nismo bili doslej vedno vajeni pri takozvanih »domaćih« koncertih. Spoznati je moral vsakdo, da vodi godbo strokovnjaška roka. Izražamo danes iskreno željo, da nam ostane zvest, za kar mu bomo hvaležni vsi pravi poslušalci in naj ga ne moti današnji večer. Spregoviti pa je treba pri tej priliki še nekaj besed, glede obiska. Razveselilo nas je, da smo imeli čast pozdraviti v naši sredini g. dr. Schwaba iz Celja, ki je z vidnim zanimanjem sledil proizvajanjem godbe, obžalovati pa je, da se je tega koncerta tako malo domačega občinstva udeležilo. Pogrešali slo večino naše slavne inteligence, obitelji i. dr.; na prste bi se bili lahko prešteali! Odsotno občinstvo se je pa najbrže svetilo z zadovoljstvom v milostno trpečih raznih nemških lokalih in sicer od kolodvora do Götza ali pa tudi nekje drugje, ker so reševali vprašanje o ustanovitvi podružnice »Glasbene Matice«. Pogrešali smo zlasti tiste glasbene strokovnjake, ki se redno udeležujejo ciganskih in »Bänkelsänger« koncertov. Mogoče, da je tudi nekaj zakrivilo temeljito 15letno vprašanje o ledenicah? To vprašanje je sicer hotelo rešiti ravnateljstvo budjeviške pivovarne, ker je hotelo na lastne stroške napraviti hladilnico, ta ponudba se je pa zavrnila, misleč to bomo po nadaljnih desetletjih že sami rešili. Punčum! Mi smo mi! Nadležni gostje pa naj še nadalje uživajo mlačno pivo in brezuspešno zabavlajo.

Obrtna zadruga v Slovenski Bistrici. Vsake vrste združništvo je vesel pojav v socialnem življenju in ne le v prospeh stanu samega, marveč velikaška reprezentacija organiziranih ljudi na zunaj in napram raznim elementom, kojih sili se posameznik v sedanjem času ne more tako uspešno v bran, postri pri malem obrtu in pri kmetovalcu, kajti ta dva še ne stojita na tako visoki stopinji razvitka, kot pa na primer industriji ali trgovci, katerim so večji kapital, večja izobrazba in pa večja spretnost že zdavnaj pripomogla, da so preustrojili cel obrat v smislu modernega časa. Pri nas na Spodnjem Štajerskem tvorita maso naroda v pretežni večini kmet in obrtnik; kmet na deželi, ki je malo ne vsa slovenska; obrtnik v trgih in mestih, ki so navadno ognjišča nemškutarstva, ali štajercijanstva. Zato ni čuda, če so tudi obrtne zadruge večinoma v rokah takih ljudi, ki ne delajo v prospeh obrti, temveč, da ali sploh nič ne delajo, ali pa služijo germanizatoričnim namenom, razširjanju nemštva in štajercijanstva. To pa je tista vrzel, ki najbolj škoduje obrti in le tedaj, ako se najdejo razsodni ljudje pri zadrugi, ki spre-

dijo potrebo prevrata, se da temu dopomoči. Nekako drastičen primer za zgodovino združništva na Spodnjem Štajerskem nam daje obrtna zadruga v Slovenski Bistrici. Kolektivna zadruga obrtnikov za slovenističistiški sodni okraj je bila ustanovljena l. 1886. in je bila od časa ustanovitve do leta 1912. izključno v nemških, oziroma nemškutarskih rokah. V finančnem oziru je stala še precej dobro; toda za člane in za pospeševanje obrti ni storila ničesar. Ni se niti brigala za tisto premoženje, ki so ga imele prejšnje »zveze« iste obrtniške stroke (takojmenovane »Innungen«), tako, da je na prošnjo občine okrajno glavarstvo to premoženje prisodilo mestni občini (Olinja jama). Poleg tega premoženja so imele zveze v okrajni hranilnici okoli 1200 K naloženega denarja. Tudi teh 1200 K je prisodilo okrajno glavarstvo občini. In za vse to početje se celih 26 let — to je bila doba nemškutarskega gospodarstva v zadrugi — ni nihče zmenil. Gospodarstvo je šlo namesto naprej rakovo pot. Slovenski obrtniki so sprevideli potrebo po zboljšanju razmer; to pa bi se dalo doseči le na ta način, ako dobijo zadrugo popolnoma v svoje roke. In tako se je že leta 1909. začelo med Slovenci veliko zanimanje za celo stvar. Videlo se je tudi na podlagi števila glasov pri volitvi, da se nemškutarsko gospodarstvo zadruge ne more več dolgo obdržati. Dne 28. januarja 1912. se je vršila prihodnja volitev, pri kateri so Slovenci z veliko večino zmagali. V dokazilo naj služijo samo številke: Slovenski načelnik je zmagal z večino 31 proti 5 glasom; slovenski odborniki pa z 28 proti 3, 4, 5 glasovom. Ves odbor je bil torej v slovenskih rokah; kot načelnik gosp. Ivan Gumsej, njegov namestnik gosp. Hinko Grič; kot odborniki pa gosp. Karel Stupan, Josip Vrečko, Franc Cvahte, Martin Furar, Martin Ojinger in Franc Prevornik, sami ugledni in zavedni možje. Čisto naravno, da takega pokopa nemškutarji niso mogli prenesti brez vsakih nadaljnjih intrig. Začeli so kratkoma nepostavne intrige proti vsemu, kar se je odlejal naprej izvršilo v zadrugi. Prva budalost, ki so jo mogli izvršiti, je bil protest proti volitvam, ki so ga vložili dne 31. januarja 1912. na okrajno glavarstvo v Mariboru Janez Teger, Anton Orač in tovariši zgoli od Slovencev živeti in od ljudstva nazivani »obrti baroni«. Ta protest je bil naravnost smešen, kajti pritožniki niso niti poznali novih pravil (katere so notabene sami izdelali), ker so jih založili med stare zaprašene zadružne akte. — Okrajno glavarstvo prositi za pravila, pa so se sramovali. Kakšen red je moral vladati pri zadrugi pod nemškutarskim vodstvom, se vidi že iz tega, da je šele novi načelnik našel pravila med starimi zadružnimi stvarmi v dveh zabojih, ki so imeli napis »Frankova kava!« — Druga pritožba istih možakarjev z dne 20. aprila 1912 pa je bila naperjena po njihovem mnenju proti »nezakonitemu uradovanju« novoizvoljenega zadružnega načelnstva. Okrajno glavarstvo te pritožbe ni hotelo rešiti celo leto. Šele začetkom leta 1913. so bili pritožniki »poklicani na uradni dan, kjer so se opoteli prav debelo nalagali. Pomagalo pa ni vse vkup nič, temveč zgodilo se je, kar se je edino le moglo zgoditi, — doživeli so pritožniki velikansko blamažo, katere jih mora biti v dušo dnešni sram, kajti okr. glavarstvo je dne 24. februarja 1913. v zmislu določbe § 119 b) obrtnega reda obe pritožbi kot neutemeljeni zavrnilo. Sedanje delovanje v zadrugi je hvalevredno, da naravnost vzorno, za kar gre največja zasluga vrlemu načelniku gosp. Ivanu Gumseju. On je pokazal sad svojega delovanja na prvem obćnem zboru, ki se je vršil dne 13. aprila t. l. v Slovenski Bistrici. Udeležil se je obćnega zbora poleg skoro vseh obrtnikov kot gost tudi gospod Ivan Rebek iz Celja, katerega je načelnik v iskrenih besedah pozdravil kot prvoboritelja obrtnega gibanja na Sloven. Štajerskem. Po pozdravu je sledilo poročilo o blagajni, ki je zelo razveseljivo. Po izkazu je 537 K dohodkov in 437 kron izdatkov, torej preostanka 100 kron, katere se priklopijo k zadružni glavnici, ki izkazuje 2934 K 19 vin. premoženja. Nato je prečital načelnik rešitev onih dveh pritožb in sklenil svoje izvajanje z besedami: da je ta razsodba ena največjih blamaž, ki so jih sploh mogli doživeti naši bistriški »obrti baroni«: 1. ker so napravili pritožbo po starih pravilih; 2. ker so volitev sami vodili in 3. ker so ji pomagali z debelimi lažmi. Kot šesta točka dnevnega reda je bil razgovor o združitvi zadrug v takojmenovano trgovsko - obrtno kreditno zadrugo s sedežem v Celju, ki bo imela namen, pospeševati gospodarski položaj svojih članov. Potrebo po taki napravi je živo pojasnjeval g. J. Rebek. Sklenil se je soglasno pristop k omenjeni instituciji. Kot zadnja in

zelo važna točka je bil predlog gosp. načelnika, kojemu je sledila resolucija na naslov okrajnega glavarstva, ki naj dovolj in deluje na to, da mora orožništvo takojmenovanim obrtnim škodljivcem tekom 24. ur deto ustavit. Vse zborovanje se je vršilo in sicer prvič v slovenskem jeziku in v lepem redu. Našna končna želja je, gg. načelnik in odborniki, le tako vro naprej po začrtani poti in ne bo se nam treba bati, da se še kdaj ponovijo tiste žalostne razmere, ki vladajo malodane po vseh drugih trgih in mestih Spodnje Štajerske, kjer ima nemškutarstvo pri obrtnikih največjo zaslonbo.

Koroško.

Prijeti Amerikanci. V Pontebi so prijeli 21letnega posestnika sina Matijo Stržina in 21letnega posestnika sina Valentina Lapajnetta iz Tolmina, ker sta hotela v spremstvu očeta drugega pobegniti pred zadostitvi vojaški dolžnosti v Ameriko. Pri beguncih niso našli nobenih listin. Vse tri so izročili okrajnemu sodišču v Trbižu.

Požigalec. V Selu je pogorelo, kakor smo že poročali posestvo Jakoba Sablačana, ki ima 7000 K škode. Takoj so sumili, da je bil ogenj podtaknjen in uvela se je preiskava, ki je dognala, da je zanetil ogenj bivši Sablačanov hlapec 37letni Ivan Rak. Raka so zaprli v Celovcu.

Ponesrečen kolesar. Iz Šentvid klada poročajo, da se je na tamošnjem klancu, ki se imenuje Malriege ponesrečil neznan kolesar s 10letnim dečkom, katerega je imel pred sabo na kolesu. Sredi klanca je vtaknil deček nogo med vilice in med napero. Kolo se je prevrnilo. Kolesar je odletel več metrov daleč in cesar jarek, ki pa je bil k sreči mehak in se je le malo poškodoval, dečku pa je odtrgala napera peto desne noge.

Primorsko.

Tržaški občinski svet je v smolnji seji, kateri je prisostvovalo 53 svetovalcev med drugim zavrnil najnost predloga socijalnih demokratov glede rešitve volilnih reklamacij. Pri tem se je vnela zelo ostra debata, ki priča ob enem, kako oster bo volilni boj pri občinskih volitvah. Sprejeta sta bila predloga, da se sistemizira 12 novih učnih mest na mestnih ljudskih in meščanskih šolah in da se preloži živinsko sejmšče iz Opčine v Bazovico.

Društvo za nadzorstvo prostitucije iz Trstu je izročilo tržaškemu policijskemu ravnanstvu nujno prošnjo, da se uvede oziraje se na sedanje razmere javne pravnosti centralizacija pravno policijske službe v svrhu lažjega nadzorstva skrivne prostitucije.

Koncesija za prevažanje izsejencev. Trst. Ogrski minister za notranje zadeve je podal včeraj v ogrski zbornici poročilo o koncesiji za prevažanje izsejencev, ki se je podelila parobrodni družbi Austro-Americana. Družba sme prevažati izsejence iz Ogrske v Trst in od tod v New York, Quebec, Montreal in Auchland. Prevoznina za medkrov ali 3. razred se ne sme določiti manj kot 125 K, dokler ne bo družba vsled znižanja cen kake druge družbe k temu prisiljena. Dalje mora plačati družba za vsakega ogrskega izsejence, ki je dopolnil 12. leto 10 K, če še ni 12 let star pa 5 K v prid izselniškemu zakladu. Koncesija velja do 31. decembra 1920.

Zapri so v Trstu 42letnega tatpelnika Hermana Zellerja, ker je oskrnil neko 9letno dekle.

Zakaj so na progi južne železnice St. Peter - Reka na postajah Šapjane in Jurdani samo nemški napisi? Zato, ker daleč, na okoli po slovenski zemlji ni nobenega Nemca in bi sicer Slovenci pozabili, kako jih ljubijo Nemci.

Elektrotehnik — tat. V hišo gospe Sachs v Opatiji je prišel neznan človek in rekel, da mu je ukazano popraviti in pregledati električno napeljavo. Mož je začel delati, ko je pa bil sam v jedilnici, je vlomil v omaro za dragocenosti in pokradel za 1000 K različnega blaga in pobegnil.

Kočijaž in konj utonila. Prednočjem je pripeljal parnik »San Giusto« iz Koprja v Trst kočijo in konja za tržaškega zdravnika dr. Xydiasa. 18letni Albert Dellabona in njegov pomočnik sta takoj na pomolu zapregla in se vsedla v voz. V tem trenutku je zažvižgal parnik, konj se je splašal in potisnil voz nazaj. Pomočnik je odskočil pravočasno z voza, Dellabona pa je padel s kočijo in s konjem v morje. Rešitev je bila nemogoča. Gasilci so potegnili iz morja kočijo, v kateri je bil utopljen Dellabona, in nato tudi konja.

Ples strele. V okolici Gradeža je udarila strela v dimnik hiše Brešanove. Strela je šla skozi dimnik v kuhinjo, od tod po vseh sobah in drugih prostorih, in je preskočila nato od hiše na bližnje drevo. Poškodovane so stene skoro po vseh sobah. V hiši sta bili dve osebi, ki ste ostali popolnoma nepoškodovani.

Pomanjkanje vode. V Rovinju zelo primanjkuje vode. Mestna občina je prosila za pomoč vojno mornarico, ki je poslala en parnik obložen s pitno vodo.

Dnevne vesti.

+ Proti Jugoslovanom. Vedno bolj se utrjuje v vsi razsodni javnosti prepričanje, da je avstrijska politika nasproti Jugoslovanom popolnoma zgrešena in da bo treba to politiko temeljito revidirati, ako se hoče, da ne bo pod to politiko trpela in sicer zelo občutno trpela državna ideja in ves državni organizem. Tudi na Dunaju so jeli spregledovati in vedno glasneje se izražajo mnenja, da »škorpijoni« niso pravo sredstvo ubiti Jugoslovanom v glavo ljubezen do avstro-ogrške monarhije, marveč da bo treba z blagohotnostjo in naklonjenostjo nasproti jugoslovanskim narodnim težnjam jugoslovanske narode tesneje privezati nase. Toda ta preokret, ki se polagoma, kakor se zdi, pripravlja v avstrijski politiki nasproti Jugoslovanom, ni pogodu gotovim nemškoscijonalnim in krščanskoscijonalnim krogom, ki biraje danes nego jutri potopili vse Jugoslovane v žlici vode. Na čelu sovragov vsega, kar je jugoslovansko, korakajo seveda krščansko-socijalni listi, med temi pa je prvi znani in zloglasni »Deutsches Volksblatt«. V včerajšnjem svojem uvodniku na primer piše med drugim: »Ljubezen ali sovraštvo, če pride s Cetinja, pušča nas popolnoma hladne. Da se hočemo male slovanske države ob resničnih in navidezni nasprotstvih med Avstro-Ogrsko in Rusijo do dobrega nakrmniti, že zdavna ni nobena tajnost; v zadnji balkanski vojni se je dalo to z rokami obtipati in kralj Nikola črnogorski je pravi tip te slovanske politike. Po njem so vrezani vsi Kramari in Šusteršiči, Kreki in Smolake in zato spada slika kralja Nikole v abecednik ne samo vsakega avstrijskega diplomata, marveč tudi vsakega avstrijskega ministra. Naše ekstratire s kraljem Nikolajem so bile vedno prav drage in so nas še več stale na ugledu: napojnina pa, ki jo je avstrijska država vselej morala plačati, kadar je zaplesala s svojimi Slovani kako četvorko, jo je vedno stala precej življenske sile. Volja k življenju zato izključuje za avstrijsko državo tako politiko, ki bi se zanašala na dobro voljo Slovanov. Slovane lahko plačamo, ako se jih poslužujemo, toda vedno jim moramo pri tem držati pest na oči, da ne vgriznejo roke, ki so jo prejeli ljubljani. V politiki niso na mestu sentimentalnosti in zato nas tudi ne smejo ganiti zvoki ljubezni, ki jih sedaj izvalja kralj Nikola svoji liri, da bi zopet spravil v ljubezensko lopo dunajsko diplomacijo. Ali po dogodkih v letih 1912. in 1913. gotovi krogi še vedno verujejo, da je mogoče plesti cvetlične vence s Slovani na jugu in v naši lastni državi?« — Torej s »škorpijoni« je treba še nadalje tepsti Jugoslovane, ako se hoče imeti mogočno in silno Avstrijo! Nam pa se zdi, da je ta recept zelo, zelo nesrečen, ker smo prepričani, da ni recepta, ne metode, ne sile na svetu, ki bi mogla upopastiti in uničiti jugoslovanske narode, pač pa bodo takšne metode povzročile državni ogromno škodo in žrtev, ne da bi donesle državniemu organizmu kakega haska.

+ Narodni hrvaški škandal. Hrvaški klerikali in takozvani pravaši se delajo za velike narodne radikale in pobornike hrvaško-slovenskega edinstva. Toda samo v teoriji, v praksi pa nastopajo tako, da bi jim bilo danes ljubše kakor jutri, da bi »planinske Hrvate« pozabili naši narodni nasprotniki. Najmanj, kar bi lahko od njih zahtevali, je, da bi nas vsaj ne žalili v naših narodnih čustvih. Toda zdi se, da so klerikalni in pravaški gospodi na Hrvaškem Slovenci hekuba, na katere še ni treba ozirati niti pri sestavi navadnih voznih redov. Tako je te dni izšel v »Hrvatski katoliški tiskarni« in v zalogi upravitelja te tiskarne Josipa Kreinza voznik red, ki je s slovenskega in menimo tudi s hrvaško-narodnega stališča pravi škandal. V tem voznem redu so navedene tudi železniške proge, ki teko po slovenskem ozemlju. S slovenskega in s hrvaškega stališča bi se zdelo povsem naravno, da bi bile v tem hrvaškem voznem redu železniške postaje na slovenskem ozemlju zabeležene v slovenskem je-

ziku. Za takšne malenkosti pa se seveda »Hrvatska katoliška tiskarna« ne zmeni, zato ravnoodušno tiska po stajne na Slovenskem v nemškem jeziku, kakor: »Ratschach, Römerbad, Markt Tüffer, Laase, Kressnitz, Littai. Pöltschach, Wudischkofzen, St. Marein b. Erlachstein, Veldes, Assling, Dornegg itd. itd.« Samo en slovenski kraj je našel milost v očeh gospoda upravitelja hrvaške katoliške tiskarne — naša Vrhnikja, katere nemško ime »Ober Laibach« je spretno prevedel v — »Gornjo Ljubljano«. In takšen voznik red — in to je edin hrvaški voznik red — kupuje narodno hrvaško občinstvo! Skandal! Potem se pač ni čuditi, da se zagrebško občinstvo dosledno vozi v Gürkfeld, Lichtenwald, Römerbad in Steinbrück. Če bo šlo tako naprej, ne bo hrvaško občinstvo niti za Ljubljano več vedelo, marveč samo še za »Laibach«. Gospoda v Zagrebu, zdi se nam, da je nujno potrebna velika metla, da se temeljito pomete s takšnimi škandaloznimi razmerami in razvadami!

+ Iz Sarajeva. Računski vežbenikom je bil imenovan pri b. h. zemaljski vladi v Sarajevu g. Josip Hace iz Potoka pri Kamniku.

— Nogometna tekma za prvenstvo. Kakor smo že poročali, se vrše o binkoštnih praznikih nogometne tekme med moštvom ljubljanske »Ilirije« in moštvom »Jugoslavije« iz Gorice in sicer v nedeljo in v ponedeljek, vsakokrat ob 5. popoldne na igrišču poleg Lattermannovega drevoreda. Ker sta oba društva najmočnejša slovenska nogometna moštva, se lahko trdi, da pomeni ta tekma obenem boj za odločitev, kateremu izmed obeh gre prvenstvo. Lansko leto n. pr. je tudi »Jugoslavija« nastopila v Ljubljani in je takrat zmagala nad »Ilirijo« s 3 : 1. Moštvo pa se je od takrat spopolnilo in tehnično zboljšalo. Nasprotno pa tudi »Ilirija« med tem časom ni držala križem rok in se je od takrat mnogo zboljšala. V sedanjih svojih sestavi sicer ni na onem vrhuncu kot je bila n. pr. pretečeno jesen, vendar pa se lahko trdi, da je v precej dobri formi, tako da je težko prorokovati že vnaprej, komu pripade zmaga. Z ozirom na to, da so s tekmami z zunanjimi moštvimi združeni za prireditelje precej visoki troški, je določena za obadva dni vstopnina s 40 v za stojišča in z 1 K za sedeže. Sploh pa bi bilo želeli, da se ljubljansko občinstvo bolj zanima za take športne prireditve, ako hoče, da se šport še nadalje goji, in da oni, ki pridejo tekme gledat, tudi res plačajo vstopnino in ne tako kakor dosedaj, da se naslanjajo nad tekmo kot vtihotapljeni gledalci.

— Odbor razstave vajenskih del v Ljubljani naznanja, da se bo razstava na Binkoštni ponedeljek ob 11. dopoldne slovesno zaključila. Zaradi tega prosi odbor, da se vsi vajenci in vajenke, ki so razstavili svoje delo, zanesljivo udeležijo slovesne zaključitve. Ob tej priliki se bo tudi razglasil uspeh nagrad in razdelilo diplome. Želeli je, da se zaključitve udeležijo tudi mojstri in mojsterice in drugo občinstvo. Zaključitev bo v telovadnici c. kr. državne obrtne šole in se prosi točne udeležbe. Posebnih vabil se ne bo razpošiljalo.

— Šahovski mojster Rudolf Spielmann priredi simultansko produkcijo danes, v četrtek, dne 8. maja ob pol 9. zvečer v kavarni pri »Slonu«. Vsi prijatelji šaha se vabijo k udeležbi. — V toliko se včerajšnja notica popravila.

Z Viča. Ker se je v vašem cenjenem listu o volitvi krajnega šolskega sveta na Viču že pisalo, bodi omenjeno še sledeče: »Slovenec« je že nekaj dni popred priporočal Vičanom, naj si dobro ogledamo dotičnike, ki bodo prišli k nam volit. To uslugo smo skoraj poznatemu dopisniku tudi storili, vendar dvomimo, da bode »Slovenec« pisec z našo sodbo zadovoljen, kajti možaki odnosno gosposode odborniki so na nas napravili kar najboljši vtisk in reče se lahko, da sme biti občina Zgornja Šiška naravnost ponosna na svoj napredni odbor in ravno enakega gospoda župana! In ta lepa harmonija med županom in odborom, to je nekaj, kar bi moralo biti v vsaki občini. Ne pretiravamo, ako rečemo, da bi se nekaterniki od tukajšnjih gospodov odbornikov, kateri se nikakor ne morejo odločiti, do samostojnega nastopa lahko od odbornikov Zg. Šišenskih marsikaj naučili! Kar se tiče reči v Zgornji Šiški nam sicer ni nič znano, vendar pa vemo iz lastne skušnje, da ljudje iz vrst S. L. S. vidijo vedno pezdri v očeh svojega nasprotnika, bruna v lastnih očeh pa ne vidijo! Dopisniku o volitvi in o tem, kdo je domačin, kdo tujec, in še marsikaj drugega o priliki!

Brdski.

Mesogled za crknjene krave. V Rudniku so tako srečni, da imajo mesogleda, ki ne daje oglednih listov

za zdravo meso, marveč tudi za crkvinjo. Ko je namreč na Barju poginila krava, so jo skrivoma pripeljali k mesogledu Antonu Hribarju v Rudnik, kjer so jo po »šintarskih« predpisih dali iz kože, mesogled Hribar pa je za meso napravil ogledni list. Roka pravice je sicer odletela tega brezvestnega mesogleda, četudi mu je sodišče prisodilo le 14 dni zapora. Županstvo in c. kr. okrajno glavarstvo pa dosedaj proti mesogledu Antonu Hribarju še ni smatralo potrebno postopati, ker on je vzlic deliktu, ki ga je zakrivil, še danes — mesogled! Če kdo potrebuje ogledni list za kako crknjeno žival, naj se torej oglasi v Rudniku, kjer nasogledu Antonu Hribarju. Konsumenti, vam pa dober tek!

Ogenj je izbruhnil v terek okolo polmoči v skladišču tvrdke E. Kotzbeke v Kranju, tovarne za izdelovanje obleke in perila. — Ker se nahajajo imenovano skladišče v bližnji ulici iz Glavnega trga, se je dim, ki je prihajal iz prostorov, kmalu zapazil. — Požarna bramba je gasila ogenj in spravljala v red po ulici razmetane goreče bale blaga do jutra. Ker so bila vrata pri vhodu v hišo zaklenjena in se je ključ nahajal v gorečem skladišču na blagajni, je morala požarna bramba vrata iz ceste vlomiti. Kdo je ogenj zanetil, ali kako je isti nastal, se ne ve. Škoda je velika, ter je blago zavarovano pri »Assicurazioni Generali«. — M. a. r. u. s.

Neprevидnost staršev. Župnija Predoslje obhaja sv. misijon. — Naše verno ljudstvo hiti v tem času k pridigam ne le iz bližnjih, temveč tudi iz bolj oddaljenih vasi. Navado imajo, da grede vsi od doma, male otroke pa zapro v hiši. Tako so tudi naredili preteklo nedeljo Nunarjevi z Mlake, ter pustili tri male otročiče, med njimi štiriletnega Petra brez nadzorstva doma. Fantu je postalo dolgčas, stikal je po sobi ter srečno našel — vžigalice. Otroci so se začeli igrati z ognjem, vžigalice so se vžgale ter imenovanemu fantu zanele obleko. Nemalo so se ustrašili Nunarjevi, prišedši iz cerkve domov, ko so našli sina vsega obžganega, — kateri je naslednji dan umrl. — M. a. r. u. s.

Nova ljudska šola v Olševku, okraj Kranj, se bode še letos zgradila. Na javni zmanjševalni dražbi je zgradbo tega poslopja prevzela stavbna tvrdka Alojziji in Valentin Acceto iz Ljubljane za 40.000 K.

Zakon v obrambo kužnih bolezni je z veseljem pozdraviti. Vprašanje pa je, če bodo v slučaju kake nastale epidemije zatvorili šole o pravem času, in ne, kakor dozdej, večinoma šele takrat, ko je že ugasnila epidemija. Tudi ne vemo, kako bo z božjo službo, z božjepotniki, procesijami in sejmovi. Če se bo kužna bolezen tudi naznanila in če se bo tu di marsikaj ukrenilo, bodo vendar vsi koraki zastojni, če se bodo smeli udeleževati ljudje iz okuženih krajev maše, popoldanske službe božje, procesij, božjih potov, sejmov, javnih dražb itd. Radovedni smo, če se bo tudi v tem napominanem smislu kaj ukrenilo. Pa tudi urade bo obveščati v takih epidemijah, da ne bodo vabili in sprejemali ljudi iz takih okuženih krajev, dokler bo trajala kužna bolezen.

Sin je hotel zaklati mater. Jože Kastelic po domače Kovačev iz Žabje vasi pri Novem mestu je precej izprijen fant. Njegova glavna slabost pa je ljubezen do pijače. Njegova mati ima gostilno v Žabji vasi, Jože Kastelic pa opravlja med tednom posel voznika. Pri tem poslu se je tudi naučil pijančevati. V nedeljah je doma in bi rad vse ljubi dan popival. Ker mu mati nazadnje noče več dati pijače, pa dečko zrogovili. Večkrat je že surovo nastopil proti materi, včasih je doma vse razbil in poseči so morale vmes oblasti. Nekaj časa je potem boljši, nazadnje pa padel zopet v svoj stari greh nazaj. Tudi v nedeljo, dne 4. maja t. l. je bil doma in je pridno popival. Dolgo mu je dajala mati pijačo. Ko je bil pa že zelo pijan in je zahteval še eno steklenico piva, mu jo je mati odrekla. Nekaj časa se je sin kregal z materjo, nazadnje pa je zagrabil nož in se zakadil proti materi, da bi jo z nožem. Umaknila se je še pravočasno in zbežala, sin pa za njo grozeč ji, da jo mora zaklati. Poslali so po orožnike. Prišla sta dva, vklenila divjega sina in ga odvedla v zapore okrožne sodnije v Novem mestu.

Zaradi ponarejanja denarja prijet. Znano je, da je bilo okoli Novega mesta zadnji čas precej ponarejenega kovanega denarja spravljena v promet. Posebno tam, kjer gradijo novo železnico, so se kaj pogosto pojavljale ponarejene petace. Prijeli so par ciganov kot razpečevalce tega ponarejenega denarja. Ze takrat so bili ljudje mnenja, da cigani ponarejen denar pač razpečavajo, ne delajo ga pa ne. Po dolgih poizvedovanjih so prišli orožniki na to, da po-

nareja denar sedlarski pomočnik Ljudevit Starič, doma iz St. Petra pri Novem mestu. Ta slabotni fant je zelo navihani in je imel z oblastmi že mnogo zanj neprijetnega opravila. Ko je padel torej sum nanj, so ga začeli iskati in so ga iztaknili v Ljubljani, kjer so ga prijeli menda v četrtek 1. maja in ga odvedli v Novo mesto.

Čudno postopanje kočevskih policajev. Iz Kočevja nam pišejo: Pred štirimi dnevi je prišel tesar Franc Bavčar iz Viktor Šlajmerjeve gostilne nekoliko vinjen ter začel slovensko prepevati. Kar naenkrat pride iz kočevskega mlinar mlinarski pomočnik ter udari Bavčarja s palico po glavi. Toda Bavčar je ta udarec v silobranu vrnil, šel svojo pot naprej ter prepeval. Ko je prišel mimo kavarne na most, ga je ustavil kočevski policist Kraker ter ga opozoril, naj se mirno obnaša. Bavčar je takoj prenehal prepevati. Navzlic temu pa ga je Kraker aretiriral, ker je v silobranu udaril onega mlinarskega pomočnika. Bavčar pa se ni čutil krivega, ker je bil prepričan, da je le v silobranu ravnal, in se ni hotel dati aretirati. Nato pa so od vseh strani prileteli Kočevjarji, posebno pa mnogo gostov iz kavarne policistu na pomoč, ki je nato Bavčarja uklenil ter ga hotel tirati v zapor. Bavčar pa je še vedno vpraševal, čemu ga uklepa. V tem je prišel še drugi policist Hutter. Nabralo se je še več Kočevjarjev in vsi ti so potem Bavčerja tirali v zapor. Med potoma so ga prepevali. Ko so ga pripeljali v vežo občinske hiše, sta ga oba stražnika pretepala, da se je na cesto slišalo, kako je Bavčar ječal. Policistoma je pomagal tudi dimnikarski mojster Verderber. Vežna vrata so previdno zaprli, vendar pa se je slišalo na cesto, kako je prosil in ječal. Ko so ga potem v zapor zaprli je zopet začel tarnati in je z oklenjenima rokama udaril po oknu, da je razbil steklo. Pod oknom stoječi Kočevjarji so to videli in so šli zopet po stražnika. Bavčar je hotel stražniku Krakarju plačati okno ter mu ponudil devet kron, toda stražnik ga je začel znova pretepati. Bavčar je prosil in prosil, toda zaman. Mi vprašamo: Ali je bilo to ravnanje policijsko pravilno? Upamo, da bo pristojna oblast sformirala svoje korake ter poučila policista, da se ne sme pretepati aretirancev, čeprav so ti slučajno — Slovenci.

Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan krasnega sporeda z senzijsko dramo »Črna grofica« in velekomično veseloigro »Gospod ravnatelj« s Princem, ki vzbujajo velikianski smeh med gledalci. Jutri »Specijalni večer«. V soboto zanimiva drama »Križev fant«. Od 24. do 26. t. m. predvaja se na splošno željo zopet »Quo vadis« na kar se sl. občinstvo že sedaj opozarja.

Na včerašnji semenj je bilo pripeljanih 520 konj, 373 volov in krav, 175 prašičev in 46 telet. Kupčija je bila precej živahna.

Najdene stvari: 1 ročna torbica, zelena z majhno vsoto denarja, 2 moške ure z verižicami, majhna vsota denarja, delavska knjižica na ime Sekne Ivan, 1 usnjata denarnica z denarjem, 1 ženska denarnica. — Izgubljene stvari: denarnica z majhno vsoto denarja in 1 prstan, 1 denarnica, 1 kolo »Puch«, 1 par čevljev in 1 klobuk, 3 bankovci po 10 K, 1 hranilna knjižica Ljudske posojilnice in 1 bankovec za 20 K, 2 ženski uri z verižicami, 1 črna svilen denarnica z denarjem in 1 žepni robec, več ključev skupaj.

Društvena naznanila.

Gremij trgovcev v Ljubljani naznanja svojim članom, da smejo biti v nedeljo, dne 11. t. m. trgovine odprte in sicer od sedmih zjutraj do dvanajstih popoldne ter od treh do šestih popoldne.

Občni zbor »Društva za raziskavanje podzemskih jam« v Ljubljani. 29. aprila t. l. se je vršil v predavalnici deželnega muzeja občni zbor gori imenovanega društva pod predsedstvom ekselence deželnega predsednika barona Schwarza. Po govoru predsednika je poročal društveni tajnik dr. J. Bischof o delovanju društva v letu 1912. Po preteku treh let od kar se je ustanovilo društvo, je doseglo navzlic skromnim sredstvom nepričakovano dobre uspehe. Dasi z maloštevilnimi člani je društvo zvesto zasledovalo vzvišene cilje. Poleg znanstvenega preiskavanja kraških pojavov, stremi tudi za tem, da se odpomore pomanjkanju pitne vode v onih krajih in skuša ne glede na vse izvanredne težave najti pot, da bi se odpravile povodnji, ki vsako leto uničujejo pri delke ondotnih rodovitnih kraških njiv. Preiskavanja bodo vplivala tudi na promet tujcev. Društvo išče in je našlo zvezo z znanstvenimi krogi istega stremilena. Dosedaj se je vr-

šilo preiskavanje v dveh skupinah. Dobropolsko je vodil prerano umrli dr. Cerik, ki ga sedaj nadomestuje g. učitelj Kunaver, drugi skupini načelujeta gospoda baron Schönberger in Fr. Wichmann. Program se določil le v velikih potezah, sicer se izvršitev prepušča vsaki skupini. V kratkem času lanskega leta izvršili sta obe skupini zelo veliko delo. Dobropolska skupina je preiskala 40 prepado v jam v hribovju okoli Dobrega polja. Do podzemeljskih vodnih tokov se ni posrečilo priti, ker vsi prepadi so končali slepo. Kočevska skupina je preiskala 47 objektov, katerih najljepši je bila Friedrichsteinska ledena jama. Cilj preiskavanja druge skupine je podzemeljska pot Rinče. Hidrografična skupina pod vodstvom ing. Picka je z barvanjem doglajala zanimive podzemeljske dotoke Krke in Ljubljanice. Gospod tajnik se nato zahvaljuje v imenu društva, podpornikom in delujočim članom društva za trud. Pripravlja se navodilo za preiskovalce podzemskih jam. Po poročilu nekaterih posameznosti navedenja g. tajnika, da je število članov v letu 1912 bilo 43. Spominja se umrlih: dr. Cerka, prof. Orožna in prof. Peterlina. V znak častnega spomina dvignili so se navzoči s sedežev. Končno je g. dr. Bischof poročal pridobivanje novih članov temu tako zelo potrebnemu društvu. Bagajnik društva g. ing. ravnatelj Turk naznanja, da je imelo društvo 1519 K 94 v dohodkov in 448 K 06 v stroških, torej je ostalo 1071 K 88 vin. Žal, ta znesek še daleč ne zadostuje, da bi si društvo moglo nabaviti prepotrebne znanstvenih aparatov, in neobhodnega orodja, kar bi znašalo gotovo več tisoč kron. Zato je treba računati na blagodušne podpore. V nato vršilih se volitvah se je sestavil odbor: ekselencen baron Schwarz, predsednik; muzejski ravnatelj prof. dr. Josip Mantuani, prvi podpredsednik; Henrik pl. Schollmayer - Liechtenberg, drugi podpredsednik; prof. dr. Josip Bischof, prvi tajnik; učitelj Pavel Kunaver, drugi tajnik; ravnatelj ing. Jakob Turk, blagajnik; prof. Milan Pašk in deželni stavbni svetnik Ivan Sbrizaj, odbornika; finančni svetnik dr. J. Ponebšek in vladni svetnik dr. R. Praxmarer, preglednika. Po nekaterih navetih je bil dnevi red izčrpan in g. predsednik je dve uri trajajoči občni zbor zaključil.

Narodna čitalnica v Novem mestu je gosp. Rudolfu Bukšeku na njegovo prošnjo prepustila dvorano in druge prostore v svoji hiši za dneva 11. in 12. maja na razpolago za prireditelj gledaliških predstav. — Prireditelj teh predstav je torej gosp. Bukšek sam, ne pa Narodna čitalnica, in vabilo na mnogobrojni obisk ne izhaja od čitalnice. — Novo mesto, 7. maja 1913. — Ivan Škerlj, t. č. predsednik. — Dr. Milan Šerko, t. č. tajnik.

Velika avtomobilska nesreča na Glincah.

Danes dopoldne ob 9. se je pripetila na Glincah avtomobilska nesreča, ki je zadela ugledno rodbino deželnega poslanca g. Galleta, graščaka na Bistri.

Nesreča se je pripetila ob cesarski cesti, kjer zavije pot pod Rožnik in kjer stoji na desni strani te poti z močno železno mrežo omrežena kapelica. Avtomobil dež. poslanca g. Galleta se je pripeljal v smeri z Vrhnike. V avtomobilu se je nahajala soproga deželnega poslanca g. Elza Galletova, rojena Samassa, oskrbnik Fric Kilart in šofer Josip Završek. Avtomobil se ni vozil s preveliko hitrostjo, kar posvedoča že dejstvo, da so opazovali ljudje, kako se je avtomobil ognil celo neki kuri. Šofer Završek je bil tudi že prej v službi rodbine Gallet, ter ga je dal dež. poslanec izužiti zaradi njegove zanesljivosti za šoferja. Znan je bil kot zelo pameten in previden voznik, tako da je le nesrečnemu slučaju pripisovati, da se je mogla zgoditi tako velika nesreča.

V bližini ulice, ki pelje v smeri pod Rožnik, je dohitel avtomobil nekega kolesarja, ki se je lovil po cesti ter ni vedel na katero stran bi se ognil. Kolesar je bil Jakob Pavlovič, 25 let star, mlekar na Brezovici. Pred konzumnim društvom je stalo več vozov, da niti šofer niti kolesar nista vedela na katero stran bi se ognila. Zgodilo se je, da je zadel avtomobil ob kolo Jakoba Pavloviča, Pavlovič podrl na tla, ter mu popolnoma strl kolo. Pavlovič se je pri tem lahko poškodoval na obeh rokah in na nogi. Pri izogibanju je prišel avtomobil v tako smer, da je ogrožal 10letno deklico Jerebovo z Glinca, ki stane v Burski ulici, učenko IV. razreda, ki je peljala moko na

ročnem vozičku. K sreči je Jerebova uvidela nevarnost, ter pravočasno odskočila, voziček pa pustila na cesti. Pri tem je Jerebova padla ter se prav neznatno poškodovala. Šofer ni mogel smeri avtomobila takoj izpremeniti, avtomobil je trčil v voziček ter ga razbil. Na to je avtomobil zavil v hudem loku v zgoraj omenjeno ulico. Vsled hudega ovinka in vsled za tak ovinek še prevelike hitrosti se je avtomobil prevrnil na desno in padel v zidu vzdano in z močno železno mrežo omreženo kapelico. Vsled pritiska avtomobila se je mreža kapelice vpognila. Pri padcu je vrglo gospo Galletovo z vsilo ob mrežo, pri čemer se je gospa močno poškodovala na glavi. Šofer je padel na tla, ter se prav lahko poškodoval. Tudi oskrbnik g. Kilart je dobil samo lahke poškodbe. Gospa Galletova je ostala pri zavesti, tožila pa je, da ima poleg bolečin na glavi tudi bolečine v prsih. Prosila je takoj zdravnika. Navzoči so poklicali duhovnika iz župnišča, ki jo je še predno je prišel, baje dal v poslednje olje. Nato so poklicali rešilni voz in odpeljali gospo v Leonišče. Ko so odpeljali gospo Galletovo, sta odšla tudi šofer in oskrbnik proti Ljubljani, ter se je javil šofer pri policiji.

Avtomobil Austro-Daimler s 4 sedeži 9/20 H. P. I 505 A ima zdrbljeno desno kolo in počeno pnevmatiko. Avtomobil je ostal na mestu, da je prišla komisija.

Ob 11. dopoldne se nam je poročalo na naše vprašanje, da so poškodbe ge. Galletove sicer zelo resne, da pa niso smrtno nevarne. Ko so jo pripeljali v Leonišče, so ji dali zaradi hudih bolečin injekcijo, nakar je zaspala. Ob 2. popoldne se gospa Galletova še ni prebudila.

Izpred sodišča.

Kurji prijatelj strojevodja Vencel Gröger pred sodiščem v Novem mestu.

Pred okrožnim sodiščem v Novem mestu se je včeraj dopoldne pričela prvotna za dva dni določena zanimiva razprava proti znanemu velikemu prijatelju kuretnine, železniškemu strojevodji Vencelu Grögerju.

Obtoženec, ki je od 19. marca v preiskovalnem zaporu, je rojen leta 1873. v avstrijski Šleziji, oženjen, oče 4 otrok, evangelijske veroizpovedi, zaradi tatvine pred 20 leti že predkaznovan.

Obtožba ga dolži tatvin, dovršenih pri:

Jožefu Megliču v Grubljah, Frideriku Kiepachu (novomeškemu postajenačelniku), Ani Müller (gostilna pri novomeškemu kolodvoru), Jožefu Novaku v Bršljini, Fr. Gramarju v Bučni vasi, J. Rajarju v Zalogu, Fr. Šmalcu, istotam, Viljemu Klenku (postajenačelniku v Gor. Straži), Mariji Jakše v Bučni vasi, Justinu Hočvarju v Mirni peči, J. Mikliču v Trebnjem, Frid. Randi v Karmelu, Fr. Majcenu in Jožefi Režen na Polju pri St. Janžu, Mariji Beršnjakovi v Zatični, I. Slani v Višnji gori, Mariji Rus na Grosupljem, A. Zajcu, železn. asistentu, in Majdi Rant v Kranju, dalje ga dolži dveh kurjih tatvin v Sp. Šiški in tatvine pri tvrdki Reinighaus. Drugo se je iz akta izločilo.

Zaslišanje obtoženca Grögerja.

Predsednik: Se čutite krivega? Obtoženec (nemško): V splošnem ne, samo glede tatvine pri Megliču v Grubljah priznam. Predsednik: Zakaj ste to storili? Obtoženec (v glasnem jok): Radi velikega pomanjkanja (aus grosser Not). Kako mi je ravno ta slučaj na misel prišel, sam ne vem. Gröger izpove v dokaz, da je bil v »grosser Not«, da ima mesečno 200 K vseh dohodkov. Ima pa po raznih denarnih zavodih mnogo dolga, katerega mora mesečno odplačevati. Samo ta odplačevanja znašajo čez 70 K na mesec. Potem pošila 10 do 15 K mesečno svoji materi. Blizo 13 K mesečno pa znašajo službeni odbitki. Povprečno mu torej na mesec ostane 100 K za njega in družino.

Na zahtevo državnega pravdnika obtoženec opisuje, kako je izvršil tatvino pri Megličevih v Grubljah v noči od 18. na 19. marca. Pripeljal je nočni osebni vlak v Novo mesto. Ko je vlak odpravil, je vzel torbico ter šel sam ne ve kako proti Grubljam, kjer je že prej jaja kupoval. Prišel do Megličeve hiše in do kurnikov, je tamkaj kar pobral, kar je bilo skupaj in stlačil v torbico in vrzelo. Kokoši pa so vpile, vest se mu je vzbudila, hotel je že nazaj, a videl je sneg pred seboj, zmešalo se mu je in tekel je s kokoši in purani po progi naravnost v kurilnico. Tam je ukraden perutnino skril pod svojo posteljo, se sezul in legel spat.

Glede na obtožbo v splošnem izpove obtoženec, da že čez 6 let vozi po Dolenjskem. Kuretnino je pa kupoval, ker mu pride veliko ceneje kakor goveje meso. Na posebno vpra-

šanje, če so tudi purani, s katerimi je imel največ opraviti, ceneji, kakor goveje meso, zatrjuje Gröger, da so celo purani ceneji. Od julija pr. l. pa do dne, ko so ga zasačili (dne 19. marca) je kupil okrog 100 komadov razne kuretnine, med njimi tudi nekaj puranov.

Obtoženec zanika, da bi bil, kot obtožnica trdi, vsak mesec poklal po 30 komadov kuretnine. Istotako zanika, da bi bil on prirejal doma v Šiški kakšne pojedine.

Obtožencu se predloži zvezek raznovrstnih ditrih podobnih ključev, trnike za ribji lov in koruza. — Ključ, kakor mislijo, je rabil za odpiranje ključavnice h kurnikom. V več slučajih se je namreč dognalo, da so bile ključavnice odprte s tujim ključem in po dovršeni tatvini zopet zaprte, kjer pa to ni šlo, je bilo vse skupaj s silo odtrgano. Obtoženec se zagovarja, da je nekaj ključev dvakrat (duplikatov) od njegovega stanovanja, nekaj pa jih je za silo rabil pri stroju, čemur pa izvedenci ugovarjajo. Glede trnikov in koruze se ga dolži, da je Gröger na nje privezal koruzo, ki jo je metal med kuretnino in kadar je katera zrno pobrala, se je vrela za trnik, Gröger temu odločno ugovarja. Trnike je rabil za ribji lov, koruzo pa za krmiljenje nakupljene kuretnine. Ker je živali največkrat kar po več skupaj zbasalvozi predal na stroju, namenjenem za orodje in shrambo jedi, in se mu je žival smilila, jo je večkrat na postajah proti domu vzel vun iz shrambe, ter jo krmil s koruzo.

Drž. Pravdnik: Vi, obtoženec! Vi ste se v začetku razprave zagovarjali z velikim pomanjkanjem. Povejte nam, kaj je bilo ravno v zadnjem slučaju Grublje poseben povod, da ste pozno ponoči šli v oddaljeno vas in ste si tam prilistili kar toliko perutnine naenkrat? Je bil to »besonderer Notfall«? — Obtoženec: Jaz sam si ne morem predstavljati, kaj me je k temu napotilo. — Prised. svt. Zmavec: Zakaj ste šli ravno v Grublje? — Obtoženec: Zato, ker sem bil tam že znan, dvakrat preje sem tam nakupoval jaja. — S tem je bilo glavno zaslišanje obtoženca končano. Nato se je pričelo zaslišavanje prič.

Da si okrajšamo ponavljanje, bodi že na tem mestu za vse slučaje sledeče pojasnjeno: Pod obtožbo so se postavili izmed mnogih slučajev le tisti, v kojih se je moglo z večjo ali manjšo gotovostjo dognati, da so se tatvine v različnih krajih izvršile ravno v tistem času, ko je Gröger bil v službi, bodisi, da je na postajah prenočeval, ali pa se dalj časa mudil. Izvzemši v zadnjem slučaju Grublje pri Novem mestu, ga niso mogli nikjer zasačiti in sloni vsa obtožba razen slučaju Grublje, ki ga obtoženec sam priznava, le na indicijah. V več slučajih so se tatvine vršile že poprej, pred dvema in še več leti in so prejenjale, ko je bil Gröger pod ključem. Nasprotno pa kakor znano, so se na drugih mestih, kjer se je prvotno tudi Grögerja sumilo, pojavljali novi slučaj tatvine (n. pr. na Jesenicah), ko je Gröger že bil pod ključem. Zato so se dotični slučaj izločili iz cele zadeve.

Prvi je bil zaslišan za Grögerja usodepolna priča Jože Meglič iz Grubelj, ki izpove:

Gröger je bil pri nas že 28. januarja, prišel je po jaja. Drugi dan je zmanjkala pura. Drugi dan je prišel dne 7. februarja, zopet po jaja. V naši odsotnosti je naš oče, gredeč v mlin, se ozrl nazaj, zapazil, kako je Gröger gnal celo četo naših kokoši pred seboj okoli hiše. Oče je naju z bratom, ki sva v bližini delala, na to opozoril. Ugledal pa je naju tudi Gröger in zbežal proti progi. Mene je stvar zanimala, šel sem domov in ker je bilo ponekod malo snega, so se dobro poznale njegove stopinje. Te stopinje sem si kar nehoti zapomnil. Ko se je v noči od 18. na 19. marca izvršila večja tatvina (2 purana, 4 kokoši) in sem zgodaj jutraj v sveže zapadlem snegu zasledil stopinje, sem si takoj mislil, da morajo biti tiste stopinje, ki je dne 7. februarja prišel v hišo po jaja ter gonil kuretnino okrog hiše. — Glede nadaljnih izpovedbe te priče, kako so zasledovali po svežem snegu sled do kurilnice, kako so tam kokoši in pure izdale tatu in kako je isti prosil milost in bil aretiran, o tem je svoj čas »Slovenski Narod« že obširno poročal. Bistveno isto izpoveda tudi Megličev brat in oče. Za Grögerja je značilno, da zdaj noče razumeti slovensko in mu mora predsednik vse prestaviti na nemško, takrat pa, ko je hodil po izključno slovenskih vaseh »jaja in kokoši nakupavati«, pa je razumel tudi slovensko.

Za Megličevimi pridejo na vrsto uslužbenci tukajšnje železniške postaje, in sicer uradnik dr. Deutschmann, delavca Jože Kuncič in Jože Blatnik. Sledeča dva izpoveda, da sta pri Grögerjevem stroju večkrat slišala kokoši, zaprte v shrambi na

stroju, in da je Gröger večkrat prinal šal perutnino na svoj stroj, česar pri drugih strojevodjih nista opazila. — Blatniku se tudi zdi, da je bil Gröger tisti, ki je nekoč postajenačelniku kradel kokoši, ali z gotovostjo tega ne more potrditi.

Obremenilna je priča Janez Mrše, kurjač, ki je z Grögerjem vozil. On je videl, kako je Gröger večkrat na stroj privekal jaja in perutnino, da je časi tudi kakšnega purana stlačil v shrambo na stroju. To je Gröger storil nekoč tudi v Trebnjem, torej v slučaju, katerega obtoženec odločno taji. Nasproti kurjaču je Gröger ob takih prilikah dejal: »Da oben sind sie billig bei den Kmetavzern.« Priča, vprašan, če se pri G. najdeni ključ res kaj rabijo pri stroju, izjavi, da ne.

Drugi kurjač Engelbert Kanster izpove, da on med vožnjo kaj takega ni opazil. On je z Grögerjem vozil po Gorenjskem.

Priča Anton Zajec, železniški asistent v Kranju, izpove, da je bilo tudi njemu iz zaprtega prostora dvakrat ukradeni po več kuretnine (2 puri in več kokoši). Obakrat je Gröger imel v tisti noči službo pri tovornem vlaku, ki dlje časa stoji na postaji.

Obtoženec taji, priča pravi, da je mogoče, da bi bil med tem časom, ko je vlak stal, strojevodja tatvino izvršil. Pri Majdi Rant, gostilni pri kolodvoru v Kranju, je bila ukraden gos in puran. Priča ni navzoča.

Razprava se ob pol 1. popoldne prekine in se ob 3. popoldne zopet nadaljuje.

Kot prva priča se popoldne zaslisi tukajšnji postajenačelnik Frid. Kiebach. Njemu je bilo tekom časa ukradenih blizo 100 kokoši in 5 puranov. Zadnje tatvine so se izvršile pred Božičem in 8. januarja. Priča ne obremenjuje obtoženca, tudi ne zahteva nobene odškodnine.

Priča A. Müller, gostilničarka pri novomeškem kolodvoru, kamor je Gröger časi zahajal, ne more potrditi, kdo ji je ukradel kokoši in purane. Ne zahteva nobene odškodnine.

Franc Požek, uslužbenec pri Reininghausu v Spodnji Šiški, izpove, da je Gröger tam stanoval, da je večkrat pri njem videl polno kokoši, zajcev in rac. Grögerjevi so jih pridno klali in jedli.

Jožefi Novak v Bršljini, tik kurilnice, je tekom dveh let zmanjkalo 49 kokoši. Pri zadnji tatvini so dobili sled čez mejo proti kurilnici.

Ki priči Mariji Gramar v Bučni vasi je ravno ta Gröger prišel jaja kupovat. Potem ji je pa zmanjkalo 9 kokoši in 1 pura. Nekoč zvečer bi ga bila kmalu zasačila. Na izrecno vprašanje, če more pod prisego potrditi, da je bil to ravno ta Gröger, priča umika svojo prvotno trditve. — Istotako je storila Marija Jakše, tudi iz te vasi doma. Njej je bilo ukraden 18 kokoši, potem pa je prišel Gröger po jaja. Tudi ta priča se končno umika s svojo izrecno trditvijo. Gröger sam je prvotno tajil, da bi bil sploh kdaj v tej komaj 5 minut od kolodvora oddaljeni vasi. Ko pa so obe priči svoji trditvi umaknili, je pa priznal, da je bil sicer tu po nakupu jaja, toda teh žensk on ne pozna.

Nato prideta dva slučaja iz Zaloge, sosednji vasi od Grubelj. Tu je bilo ukradeni več kokoši Ivani Rajar ter Fr. Šmalcu, toda obe priči ne moreta potrditi, da bi bil Gröger kradel.

Justinu Hočvar, ženi postajnega paznika v Mirni peči, je bilo iz zaprte shrambe ukradeni 11 kokoši. Mogoče je, da jih je bil Gröger ukradel, ko je stal z jutranjim tovornim vlakom na postaji. — Gröger to taji.

Alojziju Čolnik, nadspevovnik, je pred tremi leti vozil s tistim vlakom. Gröger ga je večkrat prosil, naj mu spravi kuretnino v voz za prtljago, češ, da je kuram na stroju prevroče. (Čudno, da Gröger v zadnjih letih teh ozirov usmiljenja do živali ni več občutil.)

Kurjač Franc Grošel je lani vozil z Grögerjem. Opazil je v shrambi na stroju jaja in kokoši.

Sprevodnik Rupert Radičnik, vprašan zaradi pojedin, ki so se baje vršile pri Grögerju in njegovih znanjih, ne ve nič posebnega o tem.

S tem je bila razprava ob 5. popoldne prekinjena. Nadaljuje se jutri, dne 7. maja ob 11. dopoldne.

Drugi dan razprave.

Razprava je privabila mnogo poslušalcev, večinoma železničarjev. Nadaljevalo se je zaslišanje prič. Razpravljali so slučaje tatvin na progi Trebnje - St. Janž in nazaj proti Ljubljani. Napeto pozornost je vzbujalo pričevanje o slučaju v Trebnjem, kjer je bil Miklič ukraden puran pri belem dnevu. To je bil izmed tolikih edini slučaj, ko je tatu videla neka priča, 13letni Fr. Zupančič. — Kurjač Mrše trdi, da ko sta z Grögerjem na tej postaji stala z vlakom, je Gröger odnekod prinesel purana na stroj. Gröger pa to odločno taji.

— Zupančič izpove, da je popoldne med 2. in 4. uro blizo proge stoječ videl nekega železničarja loviti purana, ki ga je ujel in spravil pod havelok in se zgubil, najbrže proti postaji. O Grögerju pa se je že včeraj dognalo, da on nikdar ni nosil haveloka, če je bil v službi. Priča si ogleda predstavljenega mu obtoženca, in takoj določno izpove, da tisti človek, ki je purana odnesel, ni bil Gröger.

Za tem pridejo na vrsto slučaj v Karmelu in Polju pri St. Janžu.

V Karmelu je bila ukradeni Ani Filik, soprogi računovodje ter nadzornikarjevi soprogi Randa vsaki po 1 pura. — Pri Janezu Majcnu in Jožefi Režen na Polju pri Karmelu je bilo ukradeni: prvemu 7 kokoši, 1 pura; drugi 4 kokoši. Na sumu so bili trije železničarji, ki so kot Gröger hodili kupovat jaja. Majcen pove, da je Gröger najraje od žensk kupoval jaja. Reženova izpove, da so ji otroci povedali, da je v njeni odsotnosti prišel »tisti debeli mašinist« vprašat za jaja, pri tem so pa tudi kokoši izginile.

Daljša razprava se peča s slučajem na postaji v Zatični. Mariji Boršnjakovi so bili ukradeni: 3 dobro pitani purani in 6 kokoši. Purani so se pasli okrog železniških pragov, ki stoje blizu Boršnjakove gostilne. — Gröger se je tam okrog potikal ter lovil črve, česar mu državni pravdnik ne verjame. Boršnjakova ga je nekoč dobila, ko se je potikal okoli njenih kurnikov. Pri železniških prarih so se dobili sledovi, kakor bi bila lisica ugrabila purane. Njemu bi ne bilo treba zagovornika, kajti iz vsake zanke se sam tako spretno izreže, da vzbuja pozornost. V slučaju kurje tatvine pri postajenačelniku Klenha v Straži je Gröger prišel v zadrego. Ne toliko radi tatvine, ki se mu ne more dokazati, ampak gre se tu za važno vprašanje, ali je obtoženec od 15. decembra 1912 dalje res vozil z osebnimi vlaki, kakor on trdi, in kakor mu je tudi ljubljanska kurilnica potrdila, ali pa če je od 15. do 17. decembra vozil še s tovornimi vlaki, kakor potrjuje izpis iz jurnala novomeške postaje. Tatvina na postaji Straža je bila izvršena 16. decembra, torej na dan, ko je Gröger po zahtilu novomeške postaje res bil popoldne s tovornim vlakom v Straži. Gröger to odločno taji in se sklicuje na potrdilo ljubljanske kurilnice, glasom katerega bi Gröger ta dan ne mogel biti v Straži. Poslali so po novomeškega postajenačelnika, ki je stvar pojasnjeval proti Grögerjevi trditvi. Po dolgotrajni debati se je sklenilo se to zadevno brzojavno vprašati v Ljubljani. Eno uro pozneje je že brzojav iz Ljubljane prinesel potrdilo, da je Gröger tisti dan vozil še s **tovornim vlakom, torej je bil ob času tatvine v Straži.**

Tudi postajenačelniku v Višnji gori je bilo začetoma ukradeni nekaj kuretnine iz zaprtega kurnika. Osumljen je bil takoj ravno Gröger, ki je na tej potaji s tovornim vlakom čakal na osebni vlak. Gröger seveda taji.

Strojnikova žena Marija Rus na Grosupljem trdi, da ji je bilo v letu 1909, pred Božičem ukradenih 3 kokoši.

Potem pridejo na vrsto slučaji iz Spod. Šiške. Priča Marija Valjavec, gostilničarka pri Reininghausu, izpove, da je obdolženca večkrat videla skozi dvorišče prihajati iz službe in je nosil kuretnino domov. Peter Burja, mesar in gostilničar, pravi, da mu je lansko Veliko noč nekoč ukradel petelina. — Rozalija Mihalek, sprevednikova žena izpove, da so ji v letu 1909, in 1910. izginili 3 purani, najbrže v hiši, kjer je Gröger stanoval. Ko je ta menjal stanovanje, ni bilo čuti več o tatvinah v obližju. — Po uslužbencih zaloge Reinighaus se je dognalo, da je Gröger, ki je tam stanoval, jemal tudi oves iz hleva. Gröger to taji in pravi, da je le vodo nosil za kure. — Nadspevovnik Josip Meršol izpove, da je njemu pred leti zmanjkalo 6 kokoši, da mu je nekoč povedal, da Gröger prireja v družbi svojih prijateljev kurje pojedine, nakar je priča rekel, mogoče so tudi moje koši zraven.

Za Grögerja obremenilna priča je njegov bivši kurjač Franc Lotrič. Gröger je še včeraj tajil, da bi bil kdaj v Bučni vasi. Šele ko ste dve priči izjavili, da ne moreta z gotovostjo reči, da bi bil ravno on prišel po jaja, je priznal, da je bil res tudi v Bučni vasi. Danes pa Lotrič pripoveduje, kako ga je Gröger vabil v to vas po jaja, da mu jih je pa takorekoč izpod rok pokupil. Pri neki hiši (očividno pri Jakšetu, kjer je bilo ukradenih 18 kokoši) sta opazila več kokoši, nakar je Gröger Lotriču rekel, naj si kar dve vzame seboj. Ker Lotrič tega ni hotel storiti, se je Gröger vjezil nad njim, češ, »gehns zum Teufel!« Potem sta se ločila in vsak je na svojo roko kupoval jaja. Že v mraku pa sta se na progi blizu Bučne vasi zopet srečala. Gröger takrat še ni imel nič kokoši. Rekel pa je Lot-

riču, da gre še v vas, češ, »da oben habe ich eine grosse Kundschaft«. Zjutraj ko sta odpeljala, je Gröger res imel nekaj koki na stroju.

Več nadaljnjih prič ne izpove nič posebnega. Pač pa je obremenilno pričeval Franceta Avsca, hlapca pri Reinighausu, ki odločno potrjuje, da je Gröger lani avgusta in septembra poklal gotovo nad 40 koki, pozneje tudi gosi, od sv. Martina dalje proti Božiču pa kakih 6 puranov. Skoro vselej, ko je Gröger prišel iz službe, je prinesel tudi koki seboj.

Zagovarja pa Grögerja njegov bivši kurjač Jožef Belihar, ki je z njim vozil po Gorenjskem in Dolenjskem in razen par slučajev, ko je priča videl, da je Gröger perutnino nakupil, ni opazil na stroju take živacije. Ko se pričel predložiti nasprotno priznanje obtoženca samega, priča izjavi, da je bil takrat morda bolan ali pa sploh opazil ni.

Se ena in zadnja zadržega izmed 42 poklicanih prič je proti koncu čakala na obtoženca. To je bil Janez Omahen, železniški čuvaj ob progi proti Straži. Na tega se je Gröger včeraj sam skliceval glede tatvine pri Megliču v Grubljah dne 28. januarja, ko je bil po njegovem odhodu ukraden puran. Obtoženec pravi, da se je vračaje proti novomeški postaji ustavil pri čuvaju, z njim govoril zaradi jaje in da bi ta čuvaj moral opaziti, če bi bil že takrat res ukradel purana. Čuvaj pa izpove odločno, da to ni res. Pač pa je res, da se je Gröger ta dan njemu izognil in šel skozi gozd. Kmalu potem pa je priča zvedel, da je bil Gröger pri Megličevih nakupil jajca, a da je z njim vedel zginil tudi puran. Govorila sta pač ob drugi priliki dne 7. februarja. Gröger skuša priči, ki si jo je sam želel, premotiti, pa ta ga zavrne, da pri njemu ne bo nič opravil.

In s tem je bilo dolgotrajno zaslišavanje prič ob pol 5. popoldne končano.

Iz čitanja spisov je važno to dvojce: Ugotovi se, da je imel Gröger 1300 K stalne letne plače, 400 kron za stanarino, blizu 1500 K pa raznih postranskih dohodkov (premijske itd.), torej skupaj 3200 K. (S tem bi bil pač lahko pošteno živ.) In dalje, da je mož prišel še po posebni protekciji v službo, kajti dognalo se je, da je bil že leta 1893. na Dunaju predkaznovan zaradi vloma, oziroma tatvine (2 zlata prstana, verižica in več obleke) na tri mesece ječe.

Po izjavi navzočih železničarjev bi kdo drugi s tako predkaznijo ne bil sprejet k državni železnici.

Ob 5. popoldne je pričel plejdoje državni pravdnik. Od obtožbe je izločil slučaje Miklič, Randa Filip, Müller, Režen, Majcen, Gramar in Rus, zaradi nezadostnih podatkov. V vseh ostalih slučajih vztraja na obtožbi. V obeh obtožbenih se je črno posvetilo, ko je državni pravdnik naglašal: »das tut nur ein frecher, raffiniert Dieb«.

Posvetovanje se je vršilo od 2/6. do pol 7. ure zvečer. Polen hodnik radovednega občinstva je pričakovalo na izid posvetovanja.

Obsojen in oproščen.

Ob pol 7. zvečer objavi senatni predsednik dež. sod. svetnik dr. Furlan obsojbo: Vencel Gröger je kriv prestopka po § 460. k. z., storjenega s tem, da je dne 28. januarja in 18. marca Megliču v Grubljah ukradel v obtožbi omenjene purane in koki v vrednosti 33 K, tvrdki Reinighaus pa 6 do 8 litrov ovsa, v vrednosti 1 K, in se obsodi na 14 dni strogega, z enim postom vsak teden poostrelega zapor, pri čemur se vračuni že prestani preiskovalni zapor od 19. marca dalje. Oprosti pa se od obtožbe vseh drugih obtoženih slučajev, torej tudi tistih, ki jih državni pravdnik ni že sam izločil od obtožbe.

Kurji prijatelj Vencelj Gröger je bil ob 7. zvečer po preteku 6 tednov zopet prost.

Pretep med pogrebom — žali-
tev katoliške cerkve. Dne 2. oktobra so pokopali v Šturu posestnikovo ženo Viktorijo Maier, ki je izvršila vsled družinskih prepričev samomor. Med pogrebi, sorodniki in znanci je nastalo proti njenemu soprogu Josipu Maierju silno ogorčenje, ker se je godnalo, da je izvršila žena samomor, ker jo je mož vedno preteljal in je sploh silno sirovo z njo postal. To ogorčenje je vedno bolj naraščalo, ljudje so postajali vedno bolj glasni, na pokopališču pa je prišlo do dejanskih izgrediv. Ko so spustili nosači krsto v jamo je stopil zet Maierjev k vdovcu, pokazal mu na jamo in zavpil med glasnim jokom otrok in sorodnikov: »Tu pogledite sedaj!« Maier je mirno odgovoril: »Saj sem videl!« Ta odgovor je povzročil tak vihar med navzočimi, da je moral duhovnik obred prekiniti. Med tem je pristopil k Maierju njegov 37letni sorodnik, tovarniški delavec Ivan Grabmüller, pljunil je Maierju v obraz, ta pa njemu nazaj, za kar je dobil od Grabmüllerja močno klofu-

to. Ljudstvo je navalilo na Maierja in le s težavo se mu je posrečilo, da je pobegnil s pokopališča. Na to se je vršil obred naprej. Sodišče je obsodilo zaradi žalitve katoliške cerkve v smislu § 303. drž. zak. Grabmüllerja kot izzičarja na 10 dni zapor, Maierja pa na 5 dni zapor. — Maier je vložil ničnostno pritožbo, v kateri trdi, da on ni imel namena žaliti cerkve in kaliti obred, marveč, da se je samo branil. Kasacijsko sodišče pa je pritožbo zavrnilo, češ, da je njegov argument samo olajševalna okolščina, katero pa je že prvo sodišče pri odmeri kazni vpoštevalo.

Nezanesljivost policijskih psov. Marca meseca je pogorel planinski hotel »Felsenburg« pri Böcksteinu. Ogenj je bil podtaknjen, uvedla se je preiskava, ki pa ni imela uspeha. Na predlog zavarovalnic »Assicurazioni Generali« so pripeljali na pogorišče tudi policijskega psa iz Solnograda. Pes je pokazal kot storilca lastnika hotela, kmalo so našli na podlagi te pasje sledi še nekaj indicij in moža so zaprli. Natančna sodna preiskava pa je dognala sedaj, da je mož popolnoma nedolžen in le malo je manjkalo, da ga ni spravil policijski pes ob ime in premoženje.

Zaradi oskrumbe in zapeljevanja k nečistosti obsojen katehet, pater Johann Schuscik.

Če je zgrešil kdo svoj poklic, ga je gotovo zgrešil častiljivi, brumni in pobožni mož pater Johann Schuscik, katehet itd. v Tičinu. Sicer je mož jako dober politik, bil je steber in glavni agitator krščansko-socialne stranke v Tičinu, vodja krščanskega časopisa, strasten nasprotnik vsakega napredka, vodja vseh kongregacij, zaščitnik in tolažnik družb pobožnih sester, organizacij klerikalnih služkinj, dober organizator klerikalnih mladinskih organizacij in izboren aranžer krščansko-socialnih priredb, pobožnih procesij in raznih romanj. Bil pa je slab duhovnik — kregal se je s celibatom — bil pa je še slabši katehet. Še ne davno tega ga je pestilo državno pravdnštvo, ker je preveč ljubil mlade šolarice. Toda mož se je takrat zmazal, ker je bilo premalo dokazilnega materiala. Toda patra kateheta to ni izužilo. Oskrunjeval je dekleta naprej. Misli si je morda, da se mu kot tako uglednemu in pobožnemu možu ne more nič zgoditi. Saj mu je povodom njegove 25letnice duhovništva prirjalo ovacije vse, kar je krščansko-socialnega v Tičinu, s samim županom dr. Bukowskijem na čelu. Toda vse to ni nič pomagalo. Pred kratkem smo poročali, da so v Tičinu aretirali patra Johanna Schuscika zaradi oskrumbe šolaric. V ponedeljek, dne 5. majnika, pa se je vršila v Tičinu tozadevna obravnava. Klerikalni krogi obojega spola so napeli sicer vse sile, da bi preprečili obravnavo, toda sedaj se jim to ni posrečilo, ker je oskrnil pater dekle neke zelo ugledne rodbine. Preiskava je bila hitro končana in katehet pater Johann Schuscik je bil obtožen oskrumbe, 128, zapeljevanja k nečistosti, 132, in kršenja javne pravdnosti, 516. Obravnava je bila seveda tajna in katehet pater Johann Schuscik je bil obsojen na 4 mesece težke ječe. Patrov zagovornik je vložil ničnostno pritožbo, patra Schuscika pa so izpustili proti kavciji v znesku 4000 kron začasno na proste noge.

Rnjževnost.

— Andrej Černišev. Zgodovinski roman. Češki spisatelj Julius Zeyer, poslovenil Stanko Svetina. (Slovenska knjižnica. snopič 187—191.) V založbi Goriške tiskarne A. Gabršček. Str. 304, cena 2 K. — O slavni ruski carici Katarini II. in njeni dobi je nakopičenih nešteto spisov v raznih evropskih jezikih, ali niti eden ne zgrabi duše čitatelja tako silno, kakor češki roman iz peresa Julija Zeyerja. — Andrej Černišev je junak romana, ki je postal ljubljene visoke knjezne Katarine, a je moral zaradi svoje ljubezni neizmerno trpeti. — In ko je prišel trenutek, da bi užival polno srečo poleg nove carice Katarine II. ne le kot srečni ljubimec, marveč kot njen soprog in car, je moral umreti z nožem v srcu, ki mu ga je zabodla v ječi nesrečna, zblaznela mati. — Kdor začne čitati, ne odloži knjige iz rok do konca. — Vsi zgodovinski dogodki so opisani verno po resničnih virih, tako umor carja Petra, umor zaprtega carjeviča Ivana, dvorsko življenje za prejšnje carice Elizabete itd.

Telefonska in brzojavna poročila.

Med vojno in mirom.

Organizacija bodoče Albanije.

London, 8. maja. Danes dopoldne se sestane konferenca veleposlani-

kov, ki ima namen sklepati o bodoči organizaciji avtonomne Albanije. V tem vprašanju so se pojavile

velike difference med velesilami.

Difference so principijalne značaja in se pričlanjajo že pri vprašanju, ali naj bo Albanija suverena država pod evropskim kraljem ali knezom, kakor to zahtevata Avstrija in Italija, ali pa naj bo, kakor to zahteva Rusija, samo avtonomna dežela pod sultanovo suvereniteto.

Avstrija in Italija sta imeli nalog izdelati statut za Albanijo. Ta elaborat bo danes predložen londonski konferenci.

Avstrija in Italija vztrajata na zahtevi, da dobi Albanija kneza iz kake evropske vladarske rodbine. Zatrjuje se, da podpirata kandidaturu princa Viljema švedskega. Avstrija in Italija predlagata obenem prehodni statut, ki smo ga objavili že na drugem mestu.

Drugo vprašanje, ki bo delalo velike težkoče, je

vprašanje južnoalbanskih mej.

Glede tega vprašanja so se pojavile velike difference med tripelentom in trozvezo. Avstrija in Italija sta včeraj izročili svoj predlog siru Edvardu Greyju. Po tem načrtu naj se prične grška meja ob rti Stilos, gre severovzhodno do Podkorce in od tam proti vzhodu do bodoče bolgarske meje. Pristanišče Santi Quaranta ne bo Grško. Tudi Korica bo albanska. Tudi

vprašanje Egejskih otokov

ni rešeno. Zlasti Nemčija dela težkoče ter zahteva, da bodita otoka Chios in Mitilene turška.

Črna gora zahteva Sv. Ivan Medovo.

Pariz, 8. maja. »Liberte« poroča baje iz Cetinja: Kralj Nikolaj, čigar čete zapuščajo Skader, namerava takoj zasesti Sv. Ivan Medovo. Kralj vidi v zasedanju tega pristanišča jamstvo do končne ureditve vprašanja odškodnine ter hoče na ta način tudi pomiriti razburjeno javno mnenje v Črni gori. List pravi, da je poveljnik mednarodnega brodovja, da prepreči to nakano kralja Nikolaja, dal takoj izkrcati v Sv. Ivanu Medovi oddelke mednarodnega vojaštva.

Dunaj, 8. maja. Včerajšne vesti iz Pariza, da je dobilo mednarodno brodovje povelje, da naj izkrca čete v Medovi danes dopoldne. Še niso bile potrjene. Vesti iz Cetinja podarjajo, da se je pojavila v Črni gori silna nervoznost, ker vstraja kralj pri zahtevi, da se Skader preda le pod pogoji materialnih in teritorialnih kompenzacij. Velesile bodo morale v najkrajšem času tem zahtevam ugoditi, sicer se izvrši preobrat v črnogorski javnosti, zlasti pa v armadi, ki bi se tudi mednarodno pojavila.

Rim, 8. maja. »Agenzia Stephani« poroča iz Skadra, da je prišel civilni gubernator iz Skadra v Medovo, da se po nalogu kralja dogovori o podrobnosti predaje mesta in trdnjave. Skader naj se čimprej izroči mednarodnim četam.

Albansko vprašanje.

Belgrad, 8. maja. (Izvirno poročilo.) Pisec o albanskem vprašanju, piše »Politika«: Albansko vprašanje se vse bolj javlja v svoji popolnosti, čim bolj popuščajo velesile v svojih interesih. Pokorec se velesilam, je Črna gora odvalila od sebe odgovornost za konflikte, ki jih lahko izzove albansko vprašanje. Že sedaj pa se prav dobro vidi, da ne ogrožajo miru Srbi, marveč albanski načrti drugih sil. Evropa bo sedaj morala resno in direktno pričeti s pogajani.

Belgrad, 8. maja. (Izvirno poročilo.) »Samouprava« piše, da je sir Edvard Greyjeva pripomba, da so si velesile edine v tem, da mora biti Albanija avtonomna in nevtralna, porok za to, da se omogočijo prijateljski odnosi med Albanijo, Srbijo in Črno goro. Več pa se za sedaj v Belgradu ne zahteva.

Transport turških čet iz Albanije.

Dunaj, 8. maja. Iz Aten poročajo, da je grška vlada izjavila, da ne bo napadla transportnih ladij, ki bodo prevažale turške čete iz Albanije. Turške čete bodo prevzeli italijanski transportni parniki v Valoni.

Carigrad, 8. maja. Prvi transport ranjenih turških vojakov iz Albanije je prispel v Carigrad. 150 ranjencev so namestili v bolnišnicah.

Skader.

Dunaj, 8. maja. Iz Cetinja poroča »Neues Wiener Tagblatt«: Med črnogorskimi zastopniki in poveljniki blokadnega brodovja se vrše pogajanja glede določitve časa, kdaj naj zapuste Črnogorci Skader in prodajo mesto mednarodnim četam.

Črnogorski kabinet.

Cetinje, 8. maja. V novi kabinet bo vstopil kakor se zatrjuje, tudi črnogorski mirovni delegat dr. Luje konte Vojnović kot minister. Vojnović je doma iz Dubrovnika ter je bil že pred leti pravosodni minister v Črni gori.

Srbska skupščina.

Belgrad, 8. maja. Skupščina je sprejela včeraj z 72 glasovi proti 24 glasovom zakonsko predlogo o zgradbi železniških prog v drugem branju. S tem je zakonska predloga parlamentarno rešena.

Srbi in Bolgari.

Dunaj, 8. maja. Nezanesljiva »Südslavische Korrespondenz« poroča iz Soluna: Glasom poročil iz Stipa je prišlo tam do krvavih spopadov med Srbi in Bolgari.

Srbsko javno mnenje in skadrška kriza.

Belgrad, 8. maja. (Izvirno poročilo.) Merodajni politični krogi, ki so vobče zadnje dni kazali mirno pričanje, da se bo zadnja faza mednarodnega spora dala rešiti mirnim putem, izražajo sedaj svojo zadovoljstvo, da je njihov optimizem sedaj potrjen. Širši politični krogi in tudi neodvisno časopisje razpravljajo povsem mirno o preobratu glede Skadra. Sicer bojevit »Pijemont« piše med drugim: »Nas je najnovejši udarec v vprašanju Skadra v resnici v srce zabol, toda nismo pustili, da bi se to čustvo razpaslo, ker smo prepričani, da je to poslednji uspeh nasprotnikov srbstva. Gubitak Skadra bo še bolj vjednil in dvignil moralno moč srbskega naroda.«

Esad paša.

Rim, 8. maja. »Agenzia Stephani« poroča iz Drača, da je Esad paša sporočil, da bo vkrcal turške čete v Draču ter da je poslal prošnjo v Carigrad, da bi mu turška vlada poslala potrebne transportne parnike. Esad paša zanika, da bi se vršile med njegovimi in med četami Djavid paše boji.

Verski sporazum v Kumanovu.

Belgrad, 8. maja. (Izvirno poročilo.) Iz Kumanova javljajo, da se je včeraj tamkaj sklenil na slovesen način sporazum med pripadniki bolgarskega eksarhata in srbsko-pravoslavne cerkve. Eksarhisti so pristopili k srbski cerkvi. Slični prestopi se pripravljajo tudi po drugih krajih v novoosvojenih pokrajinah.

General Bojović.

Belgrad, 8. maja. (Izvirno poročilo.) »Samouprava« dementuje vesti, da bi bil vrhovni poveljnik srbske armade pred Skadrom general Bojović, ostal pri Esad paši v Albaniji, da mu pomaga pri njegovih akcijah, ter podarja, da se general Bojović s svojim štabom nahaja že dlje časa v Solunu, kar se lahko vsakdo prepriča na svoje oči.

Bolgarsko-srbski sporazum.

Belgrad, 8. maja. K vestem, da je prišlo med Bolgarsko in Srbsko do sporazuma, se dostavlja, da je situacija sicer izboljšana, da pa definitivni sporazum ni dosežen. Srbski poslanik Spalajković je prispel v Belgrad z novimi bolgarskimi predlogi. Bolgarska vlada ponuja v teh predlogih Srbiji razne koncesije, toda gotovo ni, v koliko bo Srbija pripravljena te predloge sprejeti.

Srbski topovi pred Odrinom.

London, 8. maja. »Daily Telegraph« poroča, da se Bolgarska upira poslati težke srbske oblegovalne topove izpred Odrina. Srbija ima tam 140 velikih oblegovalnih topov. Vsled tega vlada v srbskih krogih velika nezadovoljnost.

Bolgarska in Grška.

Dunaj, 8. maja. Na Dunaju so razširjene vesti, da je prišlo med Bolgarsko in Grško do sporazuma glede bodoče meje. Meja naj gre od Kastorije preko Niariste, preseka naj železnico pri Hamatovu ter naj gre severno od Soluna proti zalivu Orfano. Voden o Seres pripadeta Bolgarski. Bolgarska bosta tudi Thasos in Samotrake.

Petrogradska konferenca veleposlanikov.

Petrograd, 8. maja. Danes se prične tu zopet konferenca petrogradskih veleposlanikov.

Turški vojni kredit.

Carigrad, 8. maja. Izšel je provizoričen zakon, s katerim se dovoljuje vojnemu ministru za tekoče leto izredni kredit 2 milijona funtov.

Zaradi umora Nazim paše.

Kairo, 8. maja. List »Bassir« pravi, da je vložila vdova umorjene turškega vojnega ministra Nazim paše tožbo proti Enver begu zaradi umora njenega moža. Kot priči je navedla tudi bivšega velikega vezirja Kamil paša.

»Hamidije«.

London, 8. maja. Turška križarka »Hamidije«, ki je dospela 8. aprila skozi Sueški prekop, se nahaja še vedno v Rdečem morju, ker jo čakajo grške vojne ladje pred Port Saidom.

V Smirni.

Carigrad, 8. maja. Nad smirenskim vilajetom je razglašeno obsedno stanje.

Afera Ganser.

Dunaj, 8. maja. Nemškonaacionalni zaupniki okraja Neudau so poslali poslancu Ganserju pismo, v katerem mu izražajo svoje nazaupanje zaradi njegovega nastopa napram nemškemu nacionalverbandu ter ga pozivljajo, da naj odloži svoj državnozbornski mandat.

Poljski narodni svet razbit.

Lvov, 8. maja. Do pozne noči so se posvetovali včeraj poljski poslanci. Posvetovanja pa so se razbila, tako, da se ni mogel ustanoviti poljski narodni svet. Konservativci in vsepoljaki so zapustili zborovanje s protestom proti nameram opozicije, ki je na to izvolila provizorični komite 7 članov, ki pa naj se ne vrtika v volilno gibanje.

Aretiran hrvaški dijak.

Zagreb, 8. maja. Nedavno tega je bil na Zidanem mostu aretiran sin tukajšnjega vseučiliškega profesorja Domca, ki je bil na potu v Gradec, kjer študira medicino. Na Zidanem mostu je moral čakati 2 uri na železniško zvezo. Da si prikrajša čas, se je sprehajal ob mostu preko Savine. Tu ob mostu si je nekaj zapisal v beležnico, kar se je zdelo orožnikom, ki so stražili most, sumljivo. Aretirali so ga in odvedli v zapore okrog naga sodišča v Celju. Tu so ga imeli zaprtega dva dni. Domca so izpustili šele na intervencijo zagrebškega vseučilišča.

Pogajanja med Avstro-Ogrsko in Srbijo.

Dunaj, 8. maja. V političnih krogih se zatrjuje, da se v kratkem zopet prično pogajanja med Avstro-Ogrsko in Srbijo glede ureditve gospodarskih vprašanj. Gospodarska vprašanja se tičejo revizije trgovske pogodbe, pri čemer se poteguje Srbija za zvišanje uvoznega kontingenta mesa, Avstro-Ogrska pa za olajšavo industrialnega eksporta za železniško-politična vprašanja.

Ogrske trgovske in obrtniške zbornice in Srbija.

Budimpešta, 8. maja. Trgovska in obrtniška zbornica je sklenila, da ne skliče kongresa ogrskih trgovskih in obrtniških zbornic, da bi zavzele stališče napram bojkotnemu gibanju v Srbiji, ker so se razmere tako izpremenile, da je pričakovati zboljšanja političnega in gospodarskega razpoloženja.

Bojkot avstrijskega veleposlanika.

Petrograd, 8. maja. Visoki ruski krogi so sklenili bojkotirati avstrijskega veleposlanika.

Španski kralj v Parizu.

Pariz, 8. maja. Pri včerajšnjem gala dinerju na čast kralju Alfonzu španskemu je predsednik Poincare pozdravil francosko-špansko maroško pogodbo kot zgodovinski dogodek, ki bo oba naroda prijateljsko in bratsko združil v civilizatoričnem delovanju. Kralj Alfonz se je zahvalil za izražena bratska čustva francoskega naroda.

Pruski deželni zbor razpuščen.

Berolin, 8. maja. »Reichsanzeiger« priobčuje kraljevo naredbo, glasom katere se razpušča pruski deželni zbor in odgodi gospodarska zbornica.

Zlato runo.

Pariz, 8. maja. Kralj španski je podelil predsedniku Francoske insignije reda zlatega runa.

Armensko vprašanje.

Carigrad, 8. maja. Armenski patriarhat poroča, da so bili v sandžaku Muš umorjeni od Kurdov trije Armenci. Kurdi so oplenili tudi neko armensko vas. Poročilo, ki se je prebralo v armenski narodni skupščini, opisuje položaj v Adani kot tako nevaren, da je pričakovati celo pobejev.

Portugalske spletke.

Monakovo, 8. maja. V Luganu se je sestal baje bivši kralj Manuel portugalski z odličnimi monarhisti, da se posvetuje o možnosti zopetne ustanovitve kraljestva na Portugalskem.

Razne stvari.

* Častna sablja grškemu kralju. Iz Aten poročajo: Komite v Ameriki živčih Grkov je sklenil darovati grškemu kralju Konstantinu zlato, z diamanti in drugimi dragimi kamni okrašeno sabljo z napisom »Konstantin osvoboditelj«.

* Aretacija avstrijskega častnika v Czenstohovu. Reuterjev urad poroča iz Petrograda: Nekega avstro-ogrškega častnika generalnega štaba so baje v Czenstohovu zaradi špionaže aretirali. Internirali so ga v Petrovskega ječi.

* Bomba v londonskem poštne uradu. Iz Londona poročajo: Na nekem poštne uradu v južnovzhodnem okraju londonskem so med pis-

mi pri sortiranju dobili pošiljatev brez naslova, v kateri je bila bomba iz nitroglicerina. Bomba je bila dovolj močna, da bi razdajala poslopje, v katerem je več sto oseb nameneh. Najbrže so atentat izvršile sufragetke.

* **Samomor defraudanta.** Iz San Rema poročajo: Policijski organi so prišli v spremstvu nemškega konzula v neko tukajšno gostilno, da identificirajo nekega tujca kot pobeglega bančnega uradnika Karla Steiner-nagla, ki je v Frankobrodu ponesveril 80.000 mark. Ko je Steiner-nagel zagledal policiste, si je pognal kroglo v glavo. Policijski komisar mu je skušal iz rok izviti revolver, toda Steiner-nagel se je še štirikrat obstrelil. Umirajočega so ga prenesli v bolnišnico. Pri njem so našli še 65.000 mark.

* **Slikarica brez rok.** Brezprizorni slikarski ženin je morala biti angleška slikarica Sara Bissenova. Znan je Lessingov izrek, da bi postal Rafael velik slikar tudi brez rok. Pojavili so se že opetovano slikarji, ki so slikali z nogami, ne da bi se pozneje omenjala njihova dela. Toda ta umetnica ni imela niti nog na razpolaganje, da bi udeleževala svoje umetniške misli. Prišla je na svet brez rok in brez nog. Kot otroka so jo vozili z enega semnja na drugega ter jo kazali za denar. Pod vplivom nepremagljive želje je dosegla to, da je obvladala čopič s pomočjo zob ter tako postala znana slikarica miniatur, ki jo je vpoštevala tudi kraljica Viktorija, ki se je dala od nje naslikati. Poseben uspeh je dosegla, ko je dobila l. 1821. zlato kolajno »Society of Arts«, čeprav razsodišče ni vedelo telesnega stanja slikarice. — Tudi angleški slikar Bertram Hills je s pomočjo zob slikal. Kot devetletni deček je bil povožen ter izgubil obe roki. Navzlic temu pa je dobil že čez dve leti, torej kot enajstletni otrok, na umetniški šoli svojega rojstnega mesta darilo. Umetnik je bil tako delaven in plodovit, da je pred leti priredil razstavo svojih slik, ki so jih splošno zelo dobro kritikovali. Kraljica je imela mnogo njegovih slik.

* **Napoleon I. prvi milijarder.** Prvi mož, kateremu se more dokazati, da je imel več nego eno milijardo frankov, je bil Napoleon kot cesar Francozo. To ogromno vsoto denarja je imel v gotovini, večji del v zlatu. Nikdar, niti kot general Bonaparte, niti kot cesar, ni Napoleon polagal računov vladi, še manj pa parlamentu, ki je bil popolnoma brez moči. Seveda pa je treba tudi poudarjati, da se nihče na Francoskem ni brigal za to, od kod je jemal svoj denar, ker je Francijo le malo obremenjeval z davki in ker si tudi nikdar ni denarja izposojeval. Vendar pa je časih brez vsakega vprašanja prodajal državno imetje, kakor leta 1814 za 800.000 frankov gozdov. Od vojne pohoda v Italijo l. 1795. si je Napoleon napravil za sebe posebni fond, s katerim je prosto razpolagal in ki je končno dosegel 2 milijardi frankov. S tem fondom je Napoleon ustvaril svojo vojsko, svojo lastno vojsko. Iz tega fonda je izplačeval gaže častnikom in vojakom. Šefu generalnega štaba Berthieu je plačeval na leto 1.254.000 frankov, Davonstu 910.848 frank., Neyu 792.973 frankov, Massenu 683.375 frankov, Lannesu 327.820 frankov in Soultu 305.770 frankov. Oboroževanje za vojno proti Rusiji, vojna sama in končno vojna l. 1813. je zelo zmanjšala ta njegov fond. Za Lipsko je dal še sam iz svojega 60 milijonov in za oborožitev leta 1814. ostanek 135 milijonov. Fond je bil izčrpan, zavezniki so stali na Francoskem, vojna je bila končana in Napoleon je šel kot revež na Elbo. Pri svojem povratku leta 1815. je našel v blagajnici še za 50 milij. gotovine, ki pa ni več zadostala. Tedaj pa je skrivoma prodal rentno imetje državne amortizacijske blagajne in dal v njo vložiti ponarejene duplikate. S tem si je pridobil 26 milijonov, toda nihče si ni mogel pojasniti, kje je dobil denar za oboroževanje.

* **Jubilej.** 1. maja t. l. je dunajska anončna ekspedicija Henrik Schalek izpolnila 40. leto svojega obstanka. Firma je l. 1873. ustanovil Henrik Schalek, ki ga imajo zaradi njegovih izbornih lastnosti, zaradi stroge pravičnosti in osebne prijaznosti dunajski trgovci še danes v najboljšem spominu, ko je pa l. 1907 umrl, je pa firma prevzel njegov sin Norbert Schalek, ki vodi podjetje v očetovem smislu naprej. Firma je ne samo izmed najstarejših pa tudi najuglednejših te stroke. Izza l. 1873., ko je časopisna reklama v Avstriji komaj izhodila, je trdila v odlični meri sodelovala in smatrala za svojo nalogo vedno s strokovnimi nasveti iz svoje bogate izkušnje pomagati klijentom, ne pa samo skrbeti, da se oglasi odpravijo na svoje mesto. Zlasti za umetniško opremljenje časopisne

reklame si je pridobila trajnih zaslug in s prepogosto v različnih časopisih priobčenimi vzorno ilustriranimi reklamami dokazala, da se tudi najsilnejši reklamni efekti dajo doseči v okviru dobrega okusa. Povodom 40-letnice izda anončna ekspedicija Henrik Schalek odlično opremljen jubilejski časopisni katalog, ki se brezplačno razpošlje oglašujočim firmam in katerega bogata vsebina daleč presega strogo strokovno stran. Katalog obsega poleg najnovjših na podlagi lastnih obsežnih poizvedeb sestavljenih insercijskih tarif vseh političnih časnikov in strokovnih časopisov monarhije in inozemstva, poleg vseh za preračunavanje oglasov potrebnih pripomočkov še celo množino potrebnih posameznosti, n. pr. zakon o trgovskih sodnih tiskih, pokojninsko - zavarovalni zakon, tabele za preračunavanje osebnih dohodnin, pridobnin in plačarine, vse pošne tarife, preračunovalne tabele za pošne nakaznice v tujo vrednost, lestvice za kolke itd. itd., torej sama informacijska sredstva, ki se v trgovskem življenju večkrat rabijo, pa niso vedno hitro in zbrana pri roki; katalog bo torej vsakemu trgovcu lahko služil za praktično pomožno knjigo.

Pevski zbor „Glasbene Matice v Ljubljani“.

Izlet v Trst.

Sobota 10. maja 1913.

- 9-30 dopoldne odhod iz Ljubljane.
- 1- popoldne prihod v Trst in nakazovanje prenočišč.
- 2-30 obed.
- 4- glavna skušnja v hotelu Balkan.
- 8-30 koncert v hotelu Balkan.

Nedelja 11. maja 1913.

- 9- dopoldne ogledovanje mesta in okolice. Služba božja pri Sv. Justu.
- 12- obed.
- 2- popoldne izlet po morju.

Ponedeljek 12. maja.

- 9-55 odhod iz Trsta.
- 1-10 popoldne prihod v Postojno.
- 1-30 obed.
- 2-30 ogledovanje postojnske jame.
- 10-11 zvečer odhod iz Postojne.
- 11-45 prihod v Ljubljano.

V Trstu se obedi v hotelih, kjer je kdo nastanjen, oziroma v gostilnah, ki nam jih priporoča podružnica Glasbene Matice v Trstu.

Vozni list, ki je za nazaj veljaven za vlak za čas 30 dni, se dobi na dan odhoda, to je 10. maja 1913 do 9. ure dopoldne pri blagajni na južnem kolodvoru.

Ta dnevni red se priporoča, ni pa obligatoričen.

Dohodki in stroški „Družbe sv. Cirila in Metoda“.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca aprila 1913. sledeči promet:

I. Prihodki:

- a) Redni prijemki:
 - 1.) Prispevki iz nabiralnikov 667 K 76 v
 - 2.) Prispevki podružnic i. s.
 - a) Kranjska 859 K 60 v
 - b) Stajerska 563 „ 72 „
 - c) Koroška „ „ „
 - d) Primorska 1011 „ 64 „
 - e) Niž. Avstr. „ „ „
- Skupaj 2434 K 96 v
- 3.) Razni prispevki 4827 K 52 v
- Skupaj 7930 K 24 v
- b) Izredni prijemki:
 - 4. Prispevki za obramb. sklad. 699 K 10 v
 - Skupaj 8629 K 34 v

II. Izdatki

- a) Redni izdatki:
 - plače, remuncije, učiteljskemu osebju, razničarstvu itd. 11668 K 19 v
- b) Izredni izdatki:
 - naložitev na glavnico, ozirom. obrambni sklad 699 K 10 v
 - Skupaj 12367 K 29 v
- torej primanjilja 3737 K 95 v

Opomba: Pri obrambnem skladu naloženi zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glavnica toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 kron.

V Ljubljani, dne 1. maja 1913.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Mnenje gosp. dr. F. Vögla
v Meranu.

Gosp. J. Serravallo

Zahvaljujem se Vam za doposljatev Vašega železnatega kina-vina Serravallo. Nikdar ne bom opustil, priporočati Vaš izdelek, ki je tako uspešen v raznih slučajih rekonvalescence in slabosti.

Meran, 4. junija 1911.

Dr. Vögla.

Ustna veda
KALODONT
Zobna krema

Fayeve pristne
sodenske mineralne pastilje
ne izdelujejo iz zdravilnih virov III in XVIII
občine hospitalne Soden ob Tannu in so se
že stoletja
pri kašlju, hripavosti, bronhialnem katarju
izvrstno obnašale.
Pozor: ne zamenjajte. Cena K 1.25 za št. št. 10.
Dobro se posveti. Dobro se posveti.

Bay - rum
s konjčkoma

trdke Bergmann & Co. Decin na Labi
ostane prej ko slej najboljši vseh
vod za glavo, za racionalno ne-
govnanje las, zabranjuje vsakršno
tvoritev luskin, prezgodnje osive-
nje in izpadanje las ter jači lasne
korenine. Premnogo priznanj. V
steklenicah po K 2.— in K 4.—
se dobiva po vseh lekarnah, dro-
gerijah, par fumerijah in brivnicah.

Borzna poročila.

Ljubljanska
„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 8. maja 1913

Načrtni papirji.	Denar	Blagov
4 1/2% majevna renta	83.80	84.—
4 1/2% srebrna renta	87.30	87.50
4% avstr. krona renta	84.20	84.40
4% ogr.	82.65	82.85
4% kranjsko deželno posojilo	—	94.50
4% k. o. češke dež. banke	87.25	88.25

Srečke iz l. 1860 %	Denar	Blagov
„ 1864	449.—	461.—
„ 1864	646.—	658.—
„ 1864	296.—	306.—
„ zemeljske l. izdaje	292.50	302.50
„ 11.	255.50	265.50
„ ogrske hipotečne	242.—	252.—
„ dun. komunalne	480.—	490.—
„ avstr. kreditne	479.—	489.—
„ ljubljanske	65.50	75.70
„ avstr. rdeč. križa	54.25	58.25
„ ogr.	34.25	38.25
„ babilika	28.25	32.25
„ turške	238.50	241.50

Denar	Blagov
Ljubljanske kreditne banke	415.— 420.—
Avstr. kreditnega zavoda	626.40 627.40
Dunajske bančne družbe	516.50 517.50
Južne železnice	131.25 132.25
Državne železnice	722.50 723.50
Alpine-Montan	1010.25 1011.25
Češke sladkorne družbe	359.— 362.—
Zivnostenske banke	266.— 267.—

Valute.	11.42	11.47
Cekini	117.85	118.10
Franki	95.55	95.70
Lire	93.40	93.60
Rubli	253.—	253.75

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 8. maja 1913.

Termin.	za 50 kg	10-95
Pšenica za maj 1913	za 50 kg	11.68
Pšenica za oktober 1913	za 50 kg	9.68
Rž za maj 1913	za 50 kg	8.60
Oves za maj 1913	za 50 kg	7.99
Oves za oktober 1913	za 50 kg	8.14
Koruzi za maj 1913	za 50 kg	8.14

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 736 mm

čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	Vetrovi	Nebo
7. 2. pop.	724.8	16.3	sl. jvzhod	oblačno
9. zv.	729.3	9.0	sl. sever	jasno
8. 7. zj.	732.4	8.5	sr. jvzh.	del. jasno

Srednja večerajšnja temperatura 11.4°, norm. 13.0°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Slikarski in plesarski pomočniki

se takoj sprejmejo v delo
pri Jožetu Kakevu v Ormožu.
1646

Svila za bluže

meter od K 1.15 naprej, poslednja novost. Franko in že ocarinjeno na dom. Bogati vzorci takoj. — G. Henneberg, dvorni dob. Nj. V. nemške cesarice, Zürich. 5

Portal

s streho in 1656
ročni voziček
se takoj kupita.

Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Prodajo se dobro ohranjene

citire in vijolina

ter več pohištva. Naslov: 1622
Dunajska cesta št. 6, III. nadstr.

Sprejme se takoj dobro izurjena

šivilja

za živote in bluže, za trajno delo
Wiljem Pfundner, Kranj.
1662

hiša

Nova 1664
na lepem prostoru se
ugodno prodaja.
Pripravna je za vsako
obrt in je zraven ve-
lik vrt, primeren še za
eno stavbo, pa tudi za
čebelarstvo in sadno drevje.
Poizve se v Sp. Šiški,
Planinska cesta št. 271,
pri lastniku.

Sampanjec Kleinoscheg

POZOR! Vile, stanovanjske hiše stav-
bne parcele v mestu kot v
okolici se pod jako ugod-
nimi pogoji prodajo

Posredovalnica za nakup in prodajo:

Valentin Accetto
Kolodvorska ulica šteč. 8.

Naznanilo preselitve.

Usojam si s tem cenj. p. n. naročnicam in sp. občinstvu vljudno naznaniti, da sem svoj

damski modni ateljé

preselila s Francovega nabrežja
v Sodno ulico št. 11, II. nadstropje.

Zahvaljujoč se najvljudneje za dosedanje cenj. zaupanje in naklonjenost, prosim,
da mi je ohranite tudi z naprej.

Z odličnim spoštovanjem
Eliza Hitzl-Huber.

Kdor hoče dobro in poceni kupiti ZA BIRMO

naj se potruži v Angleško skladišče oblek, kjer je vedno
največja izbira oblek za dečke in deklice. Nadalje izbira
najmodernejša damske konfekcije in oblek za gospode.

Postrežba točna. — Cene priznane nizke. 1603

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Lepa, nemoblovana, selna mesečna soba

s separatnim vhodom se odda s 15. majem v Ciril Metodovi ulici šte. 19. I. nadstropje. 1641

Stanovanje

s 3 parketiranimi sobami in pritliklinami, v I. nadstropju, se za avgustov termin poceni odda. Izve se v 1652 vili Jabačin, Dolenjska cesta.

Radioaktivno termalno kopališče Toplice na Kranjskem

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

Postaja dolenske železnice Straža-Toplice. Akratov vrelec 38°C., ki daje vsak dan čez 30.000 hl radioaktivne termalne vode. Zdravljenje s pitjem in kopanjem, izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopeli. Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gozdna okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava. 1178

Franc Dollenc,

čevlarski mojster v Ljubljani

si usoja slavnemu občinstvu vladno naznanjati, da je preselil svojo čevlarsko obrt iz Kolodvorske ulice šte. 35 1655

na Sv. Petra cesto šte. 30 (preje g. Marija Horvat).

Pri tej priliki se svojim p. n. odjemalcem najtopleje zahvaljujem za dosedanjo naklonjenost ter se priporočam tudi v bodoče.

POZOR! POZOR!

Oglejte si veliko izbiro pravih angleških sandal pri trdki

A. Schweitzer, Prešernova ul. 48.

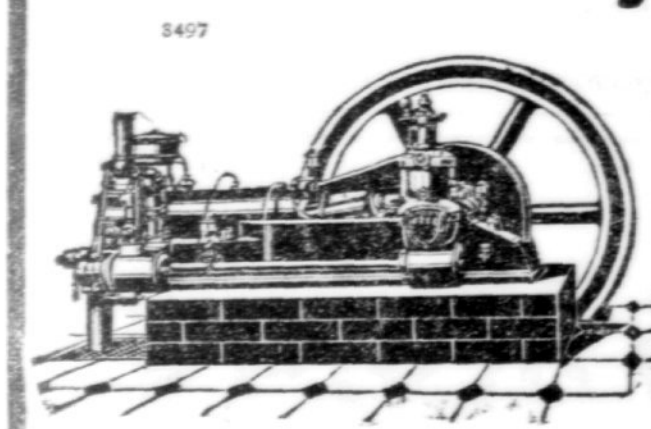
Zaloga slovitihi mnihovgraških čevljev. Otroški goodjeer čevlji, po čudovito nizkih cenah.

Sprejemajo se vsakovrstna popravila.

Izdelovanje pristnih goisserskih čevljev za turiste

po meri kakor tudi njih popravila. — Cene sandale k žalnim oblekam.

Svetovno znani! Originalni motorji „Otto“

za bencin, bencol, petrolin, surovo olje, sesalni plin, svetilni plin i. t. d. Motorji za surovo olje „sistem Diesel“. Bencinove lokomobile. Najmodernejša konstrukcija. Največja tvornost! Najvarčnejši obrat! Doslej prodanih čez 115.000 motorjev z 1.175.000 konjsk. silami. Specialni prospekt 541 gratis.

Langen & Wolf, Dunaj X., Laxenburgerstr. 53. sl. Zastopstvo Heckl & Pohl, Trst, Via Torre Bianca 10.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izveleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1912.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor. Odhod.

6-52 zjutraj. Osební vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Straža-Toplice.

9-09 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) (direktni voz Reka-Opotija-Solnograd.)

11-30 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-31 popoldne. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje St. Janž, Rudolfovo, Straža-Toplice.

3-32 popoldne. Osební vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, Dunaj.

6-38 zvečer. Osební vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-44 zvečer. Osební vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-00 po noči. Osební vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-23 zjutraj. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždane, Prage, Lince, (Londona) Vlissingena, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka, Trzica, Kranja.

8-59 zjutraj. Osební vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega, 9-51 dopoldne. Osební vlak iz Trzica, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Lince, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka.

11-14 dopoldne. Osební vlak iz Gorice, Jesenice, Dunaja, Lince, Celovca, Beljaka, Trzica, Kranja.

3-00 popoldne. Osební iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

4-20 popoldne. Osební vlak od Trsta, Gorice, Trzica, Jesenice, Lince, Celovca, Solnograda, Franzensfeste, Beljaka, Trzica, Kranja.

7-00 zvečer. Osební vlak iz Jesenice z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždane, Prage, Dunaja, Lince, Celovca, Kölna, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Franzensfeste, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opotija-Reka).

8-15 zvečer. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trzica, Jesenice, Dunaja, Lince, Celovca, Beljaka, Trzica, Kranja.

9-13 po noči. Osební vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

11-33 po noči. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trzica, Jesenice, Celovca, Beljaka, Kranja.

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.

Odhod na Kamnik: 7-27, 11-50, 3-12, 7-15, (11-00 ob nedeljah in praznikih).

Prihod iz Kamnika: 8-42, 11-00, 2-41, 6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

1661

TOPOLŠICE

Sanatorijsko kopališče

pri Celju (Štajersko).

Šef-zdravnik dr. Viktor Hecht (do 15. maja na Dunaju XIX., Billrothstrasse šte. 31.

Lahmannovo zdravljenje za odebelenje in shujšanje.

„SLAVIJA“

„... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...“
Rezervni fond K 58.461.432-56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123.257.695-77
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje: čigar pisarne so v lastnej bančni hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

Službo v pisarni išče

gosposodična večja slovenščine in nemščine v govoru in pisavi. Ponudbe pod „Pisarna 1611“ upravn. »Sl. Naroda«.

Stanovanje

3 sobe, 1 sobica, z vsemi pritliklinami, se odda takoj ali za avgust na Večni poti 1, Pod Rožnikom. 4629

Gostilna v Mariboru

neposredno ob novem državnem mostu se takoj prodaja. 1660

Posredovalci izključeni. Potrebni kapital K 30.000. Dopisi pod „Gasthof 92“ Maribor poste restante. Samo proti inštrumentu listu.

Iščem

peka

za na deželo, kateri ima sam obrtni list do pekarije. Sprejme se tudi oženjen in brez otrok. Vstop s 1. junijem t. l. Več pove lastnik pekarije

Ivan Svirgelj, Borovnica.

VABILO

redni občni zbor

okr. hranilnice in posojilnice v Idriji

R. Z. Z. M. Z.

ki se vrši

дне 19. majnika ob 1. uri popoldne v uradnih prostorih zadrage. .

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1912.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

V IDRIJI, dne 7. majnika 1913.

Načelstvo.

Zbirka

avstrijskih zakonov

v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

Kazenski zakon

o hudočinstvih, pregreških in prestopkih z dne 27. maja 1862 št. 117 dr. zak. z dodatnim

tiskovnim zakonom

z dne 17. dec. 1862 št. d. z. ex 1863 in drugimi novjšimi zakoni kazensko-pravnega obsega.

V platno vezan 6 K; po pošti 6 K 20 vln.

Narodna knjigarna

v Ljubljani.

PRVO KRANJSKO PODJETJE

za izvrševanje umetnega vezenja in trgovina ročnih del

J. Repše & I. Jeršek

Ljubljana — Kongresni trg št. 5 — Ljubljana.

Zarađi velike zaloge se pričeta dela prodajajo po tvorniških cenah.

Izvrševanje društvenih zastav in trakov ter vseh

cerkvenih paramentov. Belo vezenje in predtiskarija.

Občeznane nizke cene. Ugodni nakup raznih daril. Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Št. 8522.

1521

Razpis.

Za zgradbo železobetonskega mostu v Kokrici pri Kranju

na 18.000 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen za posamezna poračunana dela naj se predložijo

do 19. maja t. l. ob 12. opoldne podpisnemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatene z napisom: „Ponudba za prevzete gradbe mostu v Kokrici“.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu (Turjaški trg št. 4) v uradnih urah.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 26. aprila 1913.

Št. 453/pr.

1557

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje sledeče

službe okrožnih zdravnikov na Kranjskem:

- 1.) V Cerklijah pri Kranju z letno plačo 1400 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K. Poleg tega dobiva zdravnik od zdravstveno-okrožnega zastopa še posebno doklado v letnem znesku 500 K;
- 2.) v Fari v Kočevskem okraju s sedežem na Petrinji z letno plačo 1600 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K. Poleg tega dobiva zdravnik za uradna pota v Osilnico in Banjolo 3000 K na leto;
- 3.) na Grosupljem v Ljubljanskem okraju z letno plačo 1600 K aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K;
- 4.) v Kostanjevici z letno plačo 1400 K, aktivitetne doklade 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K;
- 5.) v Logatcu s sedežem v Planini z letno plačo 1400 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K. Poleg tega dobiva zdravnik od občine Planina še posebno doklado letnih 500 K;
- 6.) na Raki v Krškem okraju z letno plačo 1400 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K. Poleg tega uživa zdravnik za brezplačno zdravljenje ubožcev v občini Raka prosto stanovanje z vrtom in vinogradom;
- 7.) v Žužemberku z letno plačo 1400 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do 2 petletnic po 100 K. Poleg tega dobiva zdravnik za zdravniške uradne dneve v Ambrusu, Ajdovcu in na Smuki 800 K letne odškodnine in 400 K stanarine od zdravstveno-okrožnega zastopa.

Prosilci za te službe naj pošljejo svoje prošnje podpisnemu deželnemu odboru

do 1. junija 1913

in jim prilože dokazila o starosti, upravičevanju do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijskem državljanstvu, fizični sposobnosti, npravnosti, dosedanjem službovanju ter o znanju slovenskega in nemškega jezika.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 30. aprila 1913.

Telefon šte. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Telefon šte. 16. 982

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Dobrotvornično društvo „Blagodat“
1631 v Ljubljani sprejme

nabiralce članov

za Ljubljano, okolico in za deželo. Mesni zaslužek K 200. — 400. Ponudbe se sprejmejo v društveni pisarni
Mestni trg št. 13, I. nad.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:
Krasne

BLUZE

krila, kostume,
nočne halje,
perilo in vsako
modno blago.

Zelo solidna trdka:

M. Kristofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Nepekosljiva v

otroških oblekah

in krstni opravi.

48
urah

ozdravi brez vbrizganja pri
gospodih in damah vse bo-
lezni spolov, iztok, kapa-
vico, bolezn v mehurju, kjer
drugi pomočki odpovedo.

Hernial - Dragée

Škatlja (100 kom.) K 5.—, 2 škatli za
13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Delta Laboratoire de Produits Chimiques à Paris
Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko:
Lekarna Mariahilf, Budapešta, VI. Liszt Ferenc-tér 20
po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

Krasne moderne kostume, obleke, moderne
jope, plašče, vrhnja krila, raznovrstne bluze,
otroške obleke, bele obleke za birmance —
v največji izbiri in dobrega okusa priporoča

Modna trgovina P. Magdič
Ljubljana, nasproti glavne pošte.

1226

Anglo zaloga čevljev, Anton Novak, Ljubljana,
Šolenburgova ulica št. 7 — zraven trdnice Magdič.

1190

K 12⁵⁰ za dame in gospode K 16⁵⁰
Krasne oblike, trpežno blago, nizke cene.

Moderno zidana, solčno ležeča

: hiša :

ki je še 16 let davka prosta na naj-
lepšem kraju v Ljubljani z velikim
krasno zasajenim vrtom, z 2 lepima
stanovanjema po 4 sobe s kopeljo itd.

se jako ugodno prodaja.

Več se poizve pri upravnistvu
»Slovenskega Naroda«.

1446

Sanatorij

„Mirni dom“

p. Gornja Kungota pri Mariboru.

Zdravilišče za živčne in notranje bo-
lezni, individualnim zdravljenjem, z
izvrstno oskrbo in zmernimi cenami.
Medicinalne kopeli. — Lastnik in šef
zdravnik dr. Fran Čeh. 1334

Kdor potuje v Primorje,
naj obišče

845

Hotel Bristol, Reka

80 moderno urejenih sob, električna luč,
lift, kopeli, kavarna, restavracija z iz-
vrstno kuhinjo. Zmerne cene.

Edini slovenski hotel na Reki.

Spoštovanjem Pero Trpinac.

Konfekcijska trgovina in zavod za
izdelovanje oblek po meri

A. KUNC

Ljubljana

priporoča svoje izborne izdelke vsakovrstnih

pomladanskih oblačil

Strogo solidna postrežba. Najnižje, stalne cene.

Ilustrovani ceniki na razpolago.

Išče se

1644

stanovanje

z 2 sobama ev. 1 sobo in kabinet
za družino 4 oseb za avgust.

Ponudbe se prosi na upravnistvo »Sl.
Naroda« ali pa na trgovino Verbič
Andrej, Turjaški trg.

Razglednice

umetniške,
in
pokrajinske

se dobe vedno
v veliki izbiri v

„Narodni knjigarni“
Prešernova ulica 7.

Ana Hutter, Dunajska cesta št. 6, I. nadstr.

priporoča cenjenim damam

1198

steznike

najnovije pariške fasone, le lastnega izdelka. Posebno prip. steznike za poletje iz
lahkega poletnega blaga. Sportne in steznike za doma. — Popravljanje in čiščenje
steznikov se hvaležno sprejema. Zunanja naročila se točno izvršujejo. Cene solidne.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporoča

1549

za birmance

svojo bogato zalogo oblek za dečke.

Specialna modna in športna
trgovina za gospode in dečke

J. KETTE

Ljubljana

Franca Jožefa cesta št. 3

priporoča najmodernejše srajce,
kravate, rokavice, nogavice, žepne
robce, palice, dežnike itd. itd.
Velika izbira modernih klobukov,
slamnikov in čepic itd.

Ure, verižice, nihani,
prstani, obeski, za-
pestnice itd. itd.

Edina zaloga ur z
lastno znanjo

„Tup“

„Tup“

„Tup“

„Tup“

„Tup“

„Tup“

Najstarejša
domača trdnica
Lud. Černe
juvelir in trgov.
Ljubljana, Weltra ul. 3.
»Čestiti zaslonj.«

Ljubljana,
Marije Ter.
cesta št. 11
: (Kolizej). :

Fr. Kapus

Ljubljana,
Marije Ter.
cesta št. 11
: (Kolizej). :

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Zaloga spalnih ter jedilnih sob
v različnih najnovjših slogih.

Vsakovrstno drugo pohištvo.

Priznane solidne blago
ter najnižje cene.

Zajamčeno trpežni izdelki.

Otomane, divani in žimnice
različne kakovosti.

Velika izbira

3408

otroških vozičkov,

vsakovrstnih slik, ogledal itd.